

l'ullal 29-30

tercera època

**revista del cpfpa
francesc bosch i morata
xàtiva
maig 2019**

sumari editorial

participació de l'escola

Adicto a sus rayas. *Antonio Bernat Fuentes*

Aquesta relació comença fa deu anys, ja fa deu anys! *Raquel Molés Berlanga*

20 Anys i mirant al davant. *Ferran Lerma Duart*

Dones. *Rosa Lomas*

El perro el animal más fiel del hombre

Sols es una qüestió d'educació. *Emi Nadal Aguilar*

Vida a l'escola. *Mª Carmen Llorens*

Feminista por sentido común. *José Mª Núñez López*

La meua relació en l'Escola d'Adults. *VB*

Soy una mujer. *Mª Carmen Llorens Bachiller*

Mi vida... *Ángeles Calero*

Mi vida... *Edelmira Marzal*

Mi vida... *Lolita*

Infància. *Quique Blesa Guillermo*

Infància. *Lucas Barrionuevo González*

Murallas de poniente. *Enrique Baldoí*

Narració i experiència. *F. Lerma*

Plogging? *Eva Torres Serrano*

El concepte de l'amor. *Melodie Pont*

mono(bio)gràfic

40 anys... *Marcos Antonio Revert Martí*

Educació de persones adultes un procés de creixement. *Marisa Juan*

40 anys... *Marta Francés Albero*

Aprende de nou. *Ainoa Mejias Martín*

Fotografia. *Vicent Marchirant*

Mujer y Educación. *Vicen Escamilla*

Un aprenentatge... *Paco Puig i Tormo*

Celebrar la valentia d'un poble. *Anna Gómez Mundo, Universitat de Vic*

Educació de persones adultes... *Consol Aguilar Ródenas, Universitat Jaume I, Castelló*

El món a l'inrevés i l'educació. *Agustí Pascual Cabo*

¿Qué significa educar hoy? ¿Puede la escuela formar seres dispuestos al cambio, dialógicos y democráticos? *Vicent Martí*

Gràcies. *Sebas Parra.*

La formació de la representació sindical a les empreses. *Raül Alcocel, CC.OO. de les comarques centrals*

Un Esqueix per al Conseller Francesc Bosch i Morata. *Miquel Mollà*

Prioritats. Breu crònica d'una experiència personal. *Vicent Torregrosa Barberà*

Alfonso Rus i els analfabets de Xàtiva. *Agustí Garzó*

Qualitat educativa... *Pilar de Luna*

El CPFPA i L'Associació de Persones Adultes Participants homenatgen a Francesc Bosch i Morata, Conseller de Cultura durant la II República.

escola oberta

La diversitat com a punt de partida. Construint pràctiques curriculars inclusives per a l'alfabetització de persones joves i adultes. *Margareth Fadanelli Simionato, Centre Universitari Metodista IPA, Porto Alegre, Brasil*

dibuixos i fotografies

taller de premsa

Coordinació: Paqui Borox i pep aparicio guadas.

Consell de redacció: Paqui Borox, Tere Vila, Isabel Aparicio, Tonyi Campos, Ferran Lerma, Victòria Vercher, Fina Cuenca, Vicent Penalba, Quique Luján, Aurora Sánchez, Herminia Guerrero, Encarna Such i pep aparicio guadas.

Traducció i correcció: Neus Benito i Isabel Aparicio.

Coberta: (fotografia).

Contracoberta: Vicent Penalba (dibuix).

Fotografies: Taller de Premsa i de Fotografia; José Ricardo Lorente, Quique Alonso, Mario Gomis, Manolo Barajas, Bibiana Giner, Encarna Oliver, Jaquelina Álvarez, Patricia García, M. José Domínguez, Ferran Lerma, Vicent Marchirant i Quique Luján.

Dibuixos: Taller de Dibuix; Javier Juan Belda, Inma Sirera Tomás, Mariví Sanchis Almiñana, Enri Mollà Company, Antonio Benito Miñana, Conchin Castelló Canut, Emilia Torregrosa Soro, Paquita Moyá Navarro, Bartolomé Rodríguez Muñoz, Cloti Beltrán Climent, Vicent Penalba, Carmen Casanova Hostench, Isidoro García i Neus Juan Molina.

Disseny i maquetació: Taller de Premsa

Impressió: Paper Plegat, s.l.

editorial

Transformar el món mitjançant uns sabers populars, aquesta acció-pensament és la que ha marcat la trajectòria socioeducativa en el passat, en el present dels 40 anys d'Educació Popular a Xàtiva. És complicat dir en paraules tot el que hem fet, el que estem fent i el que pensem seguir fent, donat que en aquest llarg camí han participat moltes persones -algunes ja no ens acompanyen-; hem tractat de fer de l'educació i formació permanent un moviment popular amb dimensió política, sent aquesta, no sols compromesa i militant sinó com una anticipació de l'emancipació quotidiana; hem fet un treball constant per superar la contradicció persona educadora-persona educanda, actuant, de manera simultània, com persones educadores i educandes. Aquesta forma de fer, i de ser, ha significat una forta aposta per les dones i els homes i, especialment, pel seu poder de cre-acció-transformació.

Una educació popular on el treball pedagògic, ha significat posar en pràctica una participació activa, el diàleg de diàlegs i la necessitat de llegir i d'interpretar el món vivent. La responsabilitat, comprensió i coneixement han estat un fet compartit per totes les persones

joves i adultes que han format i formen part d'aquest procés alliberador. Diàleg, pensament i acció estan lligats; en el cercle d'ensenyar i d'aprendre estem convivint i testimoniant. La importància de trencar els silencis i possibilitar l'emergència de les veus de els i dels que no la tenien ha estat la base de l'educació alliberadora i popular en la que ens hem trobat homes i dones al llarg d'aquests 40 anys. Un aprenentatge dialògic (ningú ignora tot, ningú ho sap tot), polític (allò personal és educatiu...) que ha anat més enllà de l'aprenentatge significatiu ja que ens ha possibilitat descobrir-nos com a subjectes, prendre consciència del món i actuar per poder transformar-lo.

Futur anterior..., seguirem lluitant per mantindre el nostre pensament-acció en l'educació popular i democràtica, resistint-nos a un model educatiu liberal i autoritari i conservador i creant potencialitats, transformant les dificultats en possibilitats... Aquest seguirà sent el nostre referent social i polític. I acabem amb unes paraules de Marx, quan reflexiona al voltant del repte de la societat: *"el principal repte continua sent superar la dominació de l'Humanitat per una part de l'Humanitat"*.

Adicto a sus rayas. Antonio Bernat Fuentes

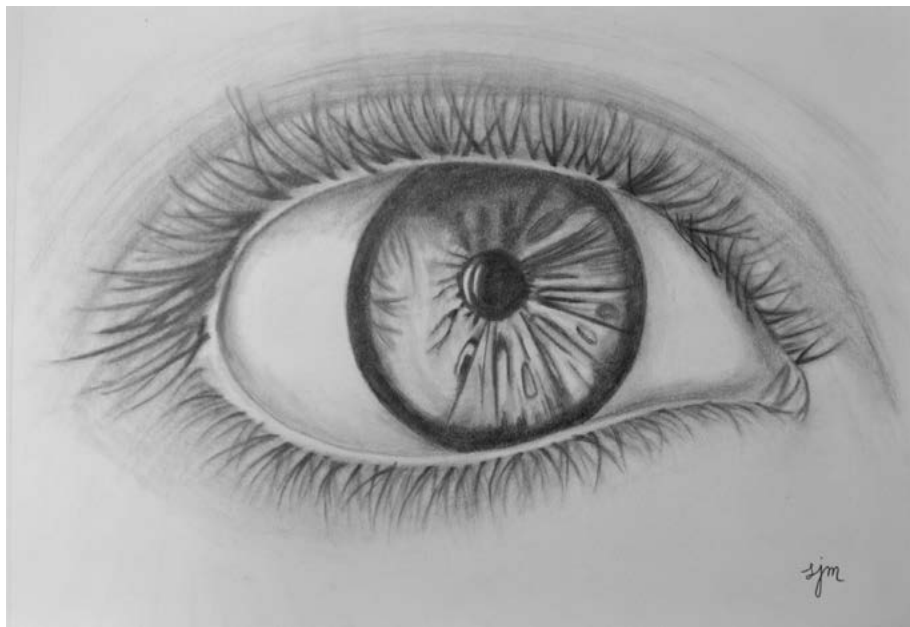
Tarde y sin mucho tiempo empecé a descubrir el placer de la lectura. Sin miedo a perder mí mal perdido tiempo, a quedarme sin retina, a que una letra me mordiera, a perder todo el día, a conocer un mundo nuevo que no fuese el de mi día a día.

Como una droga acepté la tentación, fantasiosa ilusión, bendita prosa, adicto verso, esclavo de tus rayas desiguales, insaciable dependencia la mía, consumidora de horas.

Potente droga la lectura.

Hacedora de ideas, conductora a mundos paralelos, instigadora de tentaciones y desafiantes ingenios.

Desde estos versos promuevo a su adicción, pues sus adictos gozarán de un mundo con libertad, progreso y educación.

Neus Juan Molina

Aquesta relació comença fa deu anys, ja fa deu anys!

Raquel Molés Berlanga

El CPFPA va ser la primera pedra que vaig posar per a tornar a edificar el meu futur. Tornava a estudiar i l'ambient que em vaig trobar em va enganxar. Professors bolcats amb les seues tasques, alumnes motivats.

He de dir que començava al món acadèmic després de 15 anys d'absència i no en les millors condicions físiques, ni tan sols psicològiques, ja que després de sofrir un gran accident de trànsit, havia de replantejar-me el meu futur laboral i si físicament estava plena de sutures a mig cicatritzar, psicològicament no estava tan cicatritzada i tenia por, molta por.

A poc a poc amb l'ajut dels professors, em motivava cada volta més i tinc que reconèixer que sempre he estat una xiqueta aplicada i respectuosa i no anava a canviar ara d'adulta. I com a més cabuda no em guanyen molts, vaig tirar endavant.

Primer escaló superat, obtinc l'ESO per poder continuar la meua preparació per a les proves d'accés per a majors de 25 anys a la Universitat, segon escaló superat. Tercer escaló, em matricule a la Universitat i quatre anys més tard aconseguisca el que volia, ser mestra.

Quina relació tinc amb el CPFPA?

Una relació d'admiració ja que en eixe moment tan complicat, va ser el centre en el seu conjunt el que em va donar la força i espenta per a aconseguir el que pensava impossible.

Ara torne en un altre moment complicat de la meua vida però, com la primera volta que vaig vindre, l'escola em fa sentir que puc amb tot!

20 Anys i mirant al davant. Ferran Lerma Duart

El passat més de setembre feia 20 anys que començava una nova etapa que marcava la meua vida per a sempre. La decisió ja l'havia pres feia molt de temps i ja portava un temps preparant-me per a aquesta feina que no he parat de fer en aquest temps.

Tot va començar en una escola universitària de l'illa de Mallorca on durant dos dies s'anaven a repartir places de professor en diferents llocs de les Illes Balears per a tots aquells que estaven apuntats a una borsa de treball, que per primera vegada es gestionava des de Palma i no des de Madrid. Els de la meua especialitat estaven convocats a les 6 de la vesprada, tots els meus companys i jo van arribar abans de dinar, per a no fer tard. A les 10 de la nit arribava la gran notícia, tenia feina per a un any i fins les cinc de la matinada que va ser adjudicada la darrera persona del grup d'amics, allí que passàrem tota la nit esperant.

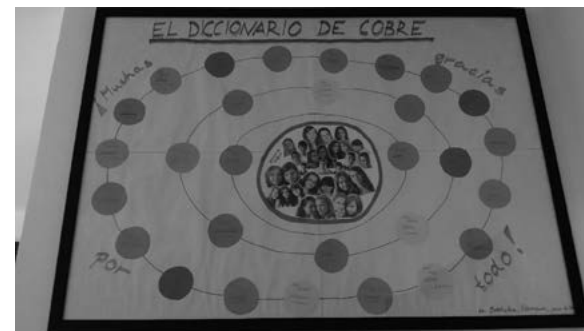
Són moltes les coses que he viscut en aquest temps i com que sóc un col·leccionista d'objectes i records incurable vos a vaig a mostrar alguns dels meus grans tresors que he guardat per a recordar la meua tasca docent.

Com a mestre de Ciències Naturals sempre em toca explicar el model atòmic, i l'any que vaig passar a Eslovàquia donant classes en un institut bilingüe eslovac-espanyol ho vaig haver de fer en castellà. Els alumnes eslovacs que són molt educats i agraïts em van regalar a final de curs un pòster que representava un àtom de coure un poc especial. Els 29 protons del nucli

eren les seues cares i els 29 electrons que orbiten al voltant, eren paraules en eslovac quasi impronunciables per a un parlant de llengua romanç. Els mots en eslovacs van molt escassos de vocals, així que si vas a aquest país i vols demanar gelat en la llengua d'allí tens molt complicat el pronunciar bé "zmlina"

També en Eslovàquia, vaig ser proposat per la directora, que ens feia por a tots, a participar en un programa infantil de la primera televisió eslovaca. Havia d'explicar a una parella de xiquets i a una presentadora adulta, que venien a casa a sopar, coses d'Espanya. Com que el menjar tocava ser típic del país, vaig cuinar cassola d'arròs al forn i a falta de botifarra de ceba vaig posar klobasa, una espècie de llonganissa de color roig típicament eslovaca. Per cert l'ambaixador espanyol a Bratislava, que va veure el programa, quan vingué de visita a l'institut em va punxar per a que anara sa casa a cuinar altra cassola. D'aquest programa, conserve encara el DVD que em va enviar la cadena de televisió.

No vaig anar mai a casa de l'ambaixador a cuinar l'arròs però algun que altre acte institucional he viscut. En una ocasió vaig fer feina en un institut que s'inaugurava aquell mateix any i em van presentar a tot un president autonòmic. El fotògraf oficial ens va enviar la foto a cadascú del claustre de professors que el molt honorable president havia saludat donant-li la mà. Aquest president, acabà essent ministre, però finalment va ser empresonat per delictes de corrupció.

Altres objectes no tenen una història tan bucòlica al darrere, en una ocasió vaig confiscar a dos alumnes un instrument que s'havien fet amb paper ben premsat i folrat amb cinta adhesiva que tenia forma fàl·lica i estava dur. No paraven de molestar-se l'un a l'altre acostant l'objecte pel darrere quan l'altre estava despistat. O d'altre, llençat per una xiqueta de tretze anys prou queferosa al cap de la seua companya, i era ni més ni menys que la insígnia arrancada d'un Mercedes dins d'un preservatiu, no vaig saber mai si tenia alguna significació aquesta combinació de materials.

Al llarg de la història moltes dones han lluitat per aconseguir un espai destacat a un món, que pareixia ser dominat només pels hòmens. Molts avanços i costums han canviat al llarg dels anys gràcies al seu esforç que, d'una forma o altra, ha marcat un abans i un després. Aquestes són algunes de moltes que han destacat:

MALALA YOUSAFZAI: activista a favor dels drets civils, especialment de les dones al vall del riu Swat, al Pakistan, on el règim talibà té prohibit l'assistència a l'escola de les xiquetes.

Va ser atacada amb un tir al cap, quan tornava en autobús de l'escola, per tindre els seus ideals. En lloc d'acovardir-se va lluitar a nivell mundial. Va ser premiada amb un Nobel de la Pau el 2014 per la seua labor. Amb tan sols 17 anys es convertia en la persona més jove en accedir a tal guardó.

HEDY LLAMARR: actriu dotada d'una extraordinària bellesa, posseïa un glamur que tots admiraven, encara que una de les seues facetes més desconegudes era una ment privilegiada i autora d'un sistema de comunicació al que es basen totes les tecnologies existents a l'actualitat. Es podria dir que és la precursora de l'actual WIFI.

ROSA PARKS: reconeguda com a la primera dona dels drets civils pel Congrés d'Estats Units, Rosa Parks va ser una activista que es va negar a cedir-li el selló d'autobús a un passatger blanc. Açò va dur a terme un boicot a Montgomery i altres manifestacions similars que buscaven acabar amb la segregació racial i lluitar pels drets civils dels afroamericans als Estats Units. Als estats de Califòrnia i Ohio se celebra el dia de Parks, el 4 de febrer (dia del seu natalici).

BENAZIR BHUTTO: va ser la primera dona en ser elegida Primera Ministra d'un país musulmà. Bhutto va arribar als titulars de tot el món, quan va guanyar les eleccions del 1998 en Pakistan. Moria després de rebre varis tirs al coll i al pit, per part d'un suïcida que posteriorment va detonar una bomba ocasionant la mort de 38 persones.

Dones reconegudes al llarg de la història hi han moltes, totes tenen alguna cosa en comú, que són dones i pel simple fet de ser-ho han hagut de lluitar molt, envalentir-se i enfrontar-se al món, especialment al masculí.

Però avui el meu homenatge vull dedicar-lo a totes aquelles dones que també tenen nom i cognom, però no reconegut, al menys als llibres. Per exemple, aquelles doctores que se'n van a treballar al tercer món, podent estar còmodes a l'hospital de la seua ciutat. Mestres que se'n van a pobles desfavorits, on la pobresa és l'estrela, mestres que fan d'una vocació una

professió, perquè els naix ensenyar, educar, és el cas de *Esther Garcia*, una socarrada de tan sols 23 anys, mestra i inexperta, degut a la seua joventut, però aquesta és la que la du a voler donar més de sí, ajudar al que més ho necessita i fer profit el que ha après a la Universitat. S'adonà que hi ha gent que és molt desafortunada i no té ni l'educació bàsica que tots ens mereixem, ni la llibertat per poder buscar-la. No ho va dubtar i se n'anà de voluntària a l'Àfrica. Allí ajuda tant a pares com a fills i se sent feliç de po-

der fer-ho. Una malaltia l'ha feta tornar, ja que allí no es conta amb mitjans necessaris per poder ser tractada, però sens dubte tornarà.

Dones que han de compaginar la seua feina amb la vida familiar, nits sense dormir perquè el fill té febre, compaginar horaris per poder dur-los a escola, roba que no es pot planxar per falta de temps i damunt sent jutjada per la societat i el que és pitjor, per altres dones.

Jornades que han de ser parcials o nul·les perquè ens sentim obligades a fer cura dels nostres majors, perquè així ens han educat. Moltes dones perden la identitat des que naixen, primer eres la filla de, passes a ser la dona de, després la mare de, i fins i tot, si tens una mascota, eres l'ama de, com si fores una propietat.

Tot açò anirà canviant, però amb l'esforç de tots i totes amb molta educació, sobre tot a les famílies.

Aconseguir que existisca la igualtat de gènere no és una tasca impossible, però fa falta la implicació de tota la ciutadania. Fes per a que milions de dones i xiquetes deixen de ser invisibles.

Dibuix: Bartolomé Rodríguez Muñoz

El perro el animal más fiel del hombre

¿Pobres perros callejeros?

Hay muchos perros sueltos y abandonados. Suelen ir por las calles y por los campos, van sucios hasta las orejas. Ladran cuando la gente les patear y los maltratan sin piedad. Les dan de golpes hasta la propia alma, entonces gimen de dolor, por los golpes recibidos por todo el cuerpo, y de vez en cuando un buen puntapié en el hocico. Se pasan todo el día recorriendo por las calles y por los campos, para ver lo que encuentran, una miseria de comida que la gente suele tirar en tierra, que son las migajas de pan que la gente suele tirar. Buscan desesperadamente por todos los rincones algún hueso para roer. Ingieren agua para beber de los charcos que en las calles suelen haber. Cuando les llega la noche de tanto caminar. Apenas pueden respirar, solo tienen ganas de descansar, porque no pueden ya ni ladrar. Porque la gente ya no les van a molestar porque la noche es para descansar. Ya que al despertar por la mañana los golpes vuelven a empezar para que los perros por las calles dejen de ladrar. Porque nadie en casa se los quiere quedar, aunque sean perros de mucha bondad. Los perros que tenemos en nuestras casas son perros que nos hacen mucha compañía, y los queremos con mucha alegría y bondad, los cuidamos con verdadera humildad, por eso son perros de buena amistad. Ya que los perros nos hacen mucha compañía y nos alivia de mucha soledad y nos dan cariño y tranquilidad.

Cada vegada més en trobe a més gent preocupada, per que al nostre país, va desapareguent la bona educació.

Afirmen, que ningú saluda ja als demés, quan entren a l'ascensor, i que tot el món parla, a crits, insultant-se i solten "tacos" cada dos per tres.

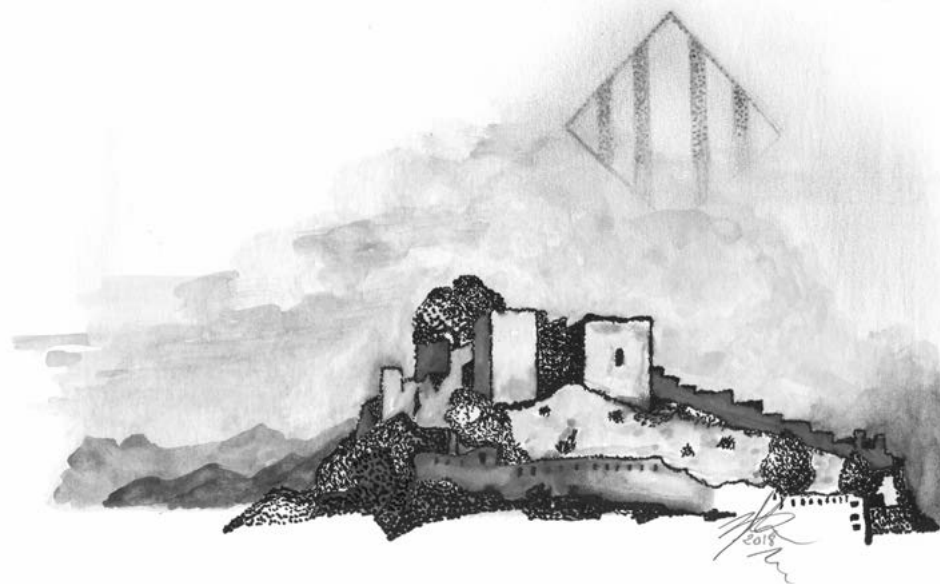
Supose que alguna cosa d'això hi ha. Prou amb posar la tele, per adonar-se de que els crits i les desqualificacions, comencen a ser considerades, una pauta normal de comportament i no em referís als horribles *realitats* de èxit. Per exemple parlar: de les imatges que nos arriben dels mítings de les campanyes electorals, dels debats del congrés o les tertúlies polítiques, passen sovint pel mateix, un llenguatge a crits i paraules grosseres per a fer callar el seu rival, i una vulgaritat en les formes i les idees.

Hui en dia, prolifera en excés el model social grosser. No, sé si en el passat, les coses eren en eixe aspecte millors, imagine que la major part d'eixes persones, als que diguem "mal educats" procedeixen de famílies semblants.

Tal volta la diferencia és que abans no els veiem públicament. Formaven part de la multitud silenciosa, no apareixien en els mitjans de comunicació o en les creacions de cultura, sols per objecte de burla, i si que es mostraven discrets en comptes de desllenguats. A menut era més per submissió que per educació. La única diferència, respecte al passat es que ara poden mostrar-se tal qual son i els aplaudeixen per això.

Que quede clar, que pertènixer a una família humil és sinònim de pobresa, i es pot afirmar el mateix a l'inrevés. Per molt cognom que un porte a les esquenes, per molts col·legis de pago que hagen xafat, la delicadesa no està garantida. De fet la gent més grossera que conec forma part de un grup social de classe mitja- alta.

Son eixos que saben utilitzar tots els coberts, els que es coneixen de memòria totes les normes de cortesia i es porten com cavallers entre ells, però demostren un absolut menyspreu als que consideren inferiors. El comprador de una tenda de luxe que no dona els bons dia al dependent, la rica empresària que tracta de tu a un cambrer, obli-

Dibuix: Vicent Penalba

gant-lo a tractar-la de vostè a ella... Així moltíssimes coses i estes no son les més fortes...

I es que la bona educació de veritat es alguna cosa més senzilla que saber servir el vi sense alçar la copa o fer servir la pala del peix.

La bona educació, no exigís res més que el respecte als altres, i un poc de consideració al proïsme, i tractar de la mateixa forma que ens agradaria que ens tractaren a nosaltres. Sols demanem un poc de simpatia per a fer que la vida siga més agradable i això no es de antics, ni de moderns, ni de rics, ni de pobres tan sols és de qui vulga ficar-ho en pràctica.

Vida a l'escola. Mª Carmen Llorens

Quina sort poder recordar
allò que en ma vida he viscut
des de que vaig començar
en la meua escola d'adults.

Per ací han passat bons mestres
a vore quin millor,
i que s'han esforçat molt
per ensenyar-nos a tots.

Quantes persones majors
han passat i he conegut,
quantes històries de vida
d'un món que estava perdut.

Tots tenim alguna cosa en comú,
doncs, tots volíem aprendre
el que abans no havien pogut.

Els mestres molt entregats,
en paciència i voluntat
el bé que ens han tractat,
i tot el que ens han ensenyat.

Les jornades extraescolars
també han sigut d'allò millors,
tant veïem una pel·lícula
com anàvem d'excursió.

Abans era feina sense estudiar,
ara sense estudiar no es pot treballar.
A la joventut vos dic
que si voleu avançar,
primer s'ha d'estudiar.
Així que ... A estudiar !!!

Fotografia: José Ricardo Lorente

Feminista por sentido común. José Mª Núñez López

Yo que voy cargado de mis “micro” y mis “macro” machismos, pero que no me impiden ver la realidad, cada 8 de marzo, me pregunto cuando me encuentro las mismas estampas y comportamientos en ciertos y muy importantes sectores de la población, en especial en una gran mayoría de hombres llamémosles conservadores (nunca mejor utilizado el adjetivo) de este país, o los capitostes de la patronal o cómo no, integrantes de la Iglesia, tan agraviados y molestos, qué es eso que tanto recelo les produce. Uno se pregunta el por qué de este fenómeno, de esta actitud hostil que se repite periódicamente e indefectiblemente. Este 8 de marzo, como tantísimos años atrás, las mujeres de nuestro país y del mundo salen a las calles a celebrar el Día de la mujer, a demandar 2019 años después, que hombres y mujeres seamos iguales en derechos y deberes, hay quien con menos luces que una piedra y sirviéndose de este día de reivindicación y recuerdo más que justo, les sirve para menospreciarlas y llamarlas feminazis. Ellas no exigen ser superiores al hombre, exigen ser iguales.

Y la pregunta es, cuál de todas estas reivindicaciones o afirmaciones feministas no son de simple sentido común:

- “Si paramos nosotras, se para el mundo”
- “Contra la violencia machista”
- “Contra la brecha salarial y la precariedad en el empleo”
- “Un feminista es cualquiera que reconozca la igualdad y plena humanidad en mujeres y hombres”

El año que viene, seguirá siendo igual de necesario salir a la calle a luchar por los mismos derechos, y por lo que se ve en el amenazante horizonte electoral, con más razón y más fuerzas. Sigán ustedes, señores de la cueva, negando sus derechos a una parte fundamental y esencial de la población, sigan como el tonto del proverbio mirándose el dedo cuando las mujeres les están señalando la luna.

La meua relació en l'Escola d'Adults. VB

La meua relació en l'Escola d'Adults va començar l'any 1985 en un edifici en poques condicions, però amb un professorat molt competent. Va ser l'inici d'una nova etapa en la meua vida.

Com que encara continue i espere poder continuar aprenent gràcies a les oportunitats i varietat de matèries que ens ofereix l'Escola, m'agradaria compartir amb totes les persones que per diferents motius estem adquirint coneixements mitjançant ensenyaments reglats o tallers, la importància que per a mi va tindre i continua tenint aquest **CENTRE**.

En alguna entrevista que me van fer fa uns anys ja vaig expressar el que havia significat per a mi l'aprenentatge que vaig rebre i que me va servir per a continuar formant-me fins adquirir una Diplomatura, un treball amb tots els drets per a poder cobrar una jubilació (encara que siga mínima) i haver aprovat la oposició a l'edat que molta gent es jubila.

Es per aquest motiu que m'he animat a última hora a fer esta aportació a la revista, per a que les persones que actualment van a l'Escola (joves i no tan joves) que s'animen i que continuen esforçant-se que val pena.

Fa cinc anys que em vaig jubilar i aquest és el quart curs que estic assistint a classe. He après i posat en pràctica coses que desconeixia, i és molt important les relacions i el bon ambient que es crea entre companys/ companyes.

GRÀCIES A TOT EL PROFESSORAT I ENHORABONA PER ESTOS 40 ANYS!

Soy una mujer. Mª Carmen Llorens Bachiller

Soy una mujer mayor, ya tengo 70 años y he venido muchos, muchos al colegio de adultos, donde me he sentido muy a gusto pues he aprendido mucho.

Me gusta la gente, estar acompañada, me gustan mucho las charlas y los actos que han hecho en el salón de actos del cole, me gusta caminar por el campo también me gusta la gimnasia, de hecho, he ido y sigo yendo desde hace muchos años, primero a "les pereres" con Pilar La Riva, una persona excelente. Actualmente voy a los jubilados.

Soy una persona sencilla que me conformo con poco, soy muy conformista. Tengo muy buenos recuerdos de mi infancia en el colegio. La primera maestra que tuve se llamaba doña Pepita Mengual, yo tenía entonces 5 años; el colegio estaba en la plaza de San Jaime y era una persona muy cariñosa que yo quise mucho.

Luego me pasaron a la ferroviaria, mi maestra fue doña Conchita Martí, también muy buena y tengo buenos recuerdos de ella. Después me pasó mi padre a la calle la Reina a don José Fonfría del Real, para mí un buen maestro, aunque tenía fama de pegón; yo como he sido siempre tranquila y dócil, me gustaba mucho, pues enseñaba mucho y guardo muy buenos recuerdos de él.

Luego, ya de mayor trabajé cosiendo, me casé tuve 5 hijos e hijas y cuando empezaron a casarse y ya no me necesitaban pensé ahora me toca a mí de hacer lo que me gusta, y me apunte a la gimnasia y a la

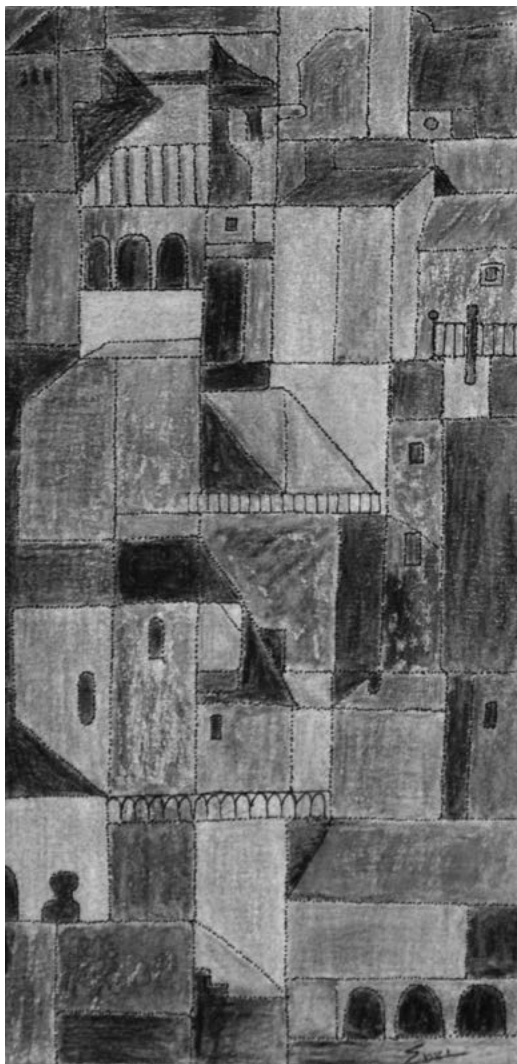

Dibuix: Inma Sirera Tomás

escuela de adultos y he seguido mi vida en lo que a mí me ha gustado.

Hubiera podido sacarme más títulos, pero como he dicho soy muy conformista y lo que yo quería era venir al colegio donde cada día he aprendido cosas nuevas. He conocido muchos profesores que cada uno en su modo distinto de enseñar he aprendido mucho y tengo muchas anécdotas de cada uno y buenos recuerdos.

De este año espero lo mismo seguir viniendo y aprendiendo, me gusta mucho leer y escribir y escuchar las explicaciones que nos hacen los maestros y el tema que quieran darnos siempre me parece interesante y se aprende mucho. Ojalá pudiéramos volver atrás en el tiempo para poder hacer más cosas.

Dibuix: Enri Mollà Company

Mi vida... Ángeles Calero

Me llamo Ángeles Calero. Nacida en La Roda provincia de Albacete. Vine a Xàtiva cuando tenía 8 años, y hasta esa edad no fui al colegio, porque no vivíamos en el pueblo. Cuando vinimos aquí empecé a ir al colegio, pero solo pude ir dos años porque mi madre enfermó del corazón y tuve que quedarme en casa, para ayudar a mi madre a hacer los trabajos, pues de tres hermanos yo era la mayor. Hacía los trabajos de la casa, lavar ropa, amasar el pan y muchas cosas más, después con 15 años, entre en una sastrería de ayudante de coser y estuve hasta los 18 años, yo recuerdo ver a mi madre enferma sin poder hacer nada, murió con solo 62 años, joven.

Después de esto hay muchas más cosas que contar, pero yo una cosa tuve siempre clara, qué siempre pensé: que si yo no puedo estudiar mis hijos lo harían en un futuro y así ha sido; por eso cuando tuve la oportunidad de ir a un colegio de adultos no dudé en apuntarme y venir a aprender de mayor lo que no pude de pequeña.

Mi vida... Edelmira Marzal

Me llamo Edelmira Marzal, pero todos me llaman Delmi, tengo 70 años soy la más pequeña de cinco hermanos, vivo en Xàtiva donde nací y voy a la escuela de adultos Francesc Bosch i Morata. Soy de carácter tímido y poco habladora, nerviosa, pero para mal, mi modo de ser es de tener paciencia en lo que hago. Me gusta nadar al menos me gustaba, también me gusta leer y ver películas de cine.

De pequeña fui a las monjas de la Beneficencia y tuve cuatro maestras, pero la que más recuerdo es a sor Cecilia que era la de las mayores. Me enseñó muchas cosas y me estimaba porque yo era muy dócil y no tonta; una vez me regaló una estampa de la virgen pintada por ella a plumilla. Saqué el certificado de estudios primarios y la monja quería que estudiara, pero mi padre no quiso porque era de pensamiento antiguo y dijo que ya tenía bastante con uno. Tenía amigas del colegio y del vecindario y jugábamos mucho por la calle como se jugaba antes, jugábamos a la comba, a bolitas y muchas cosas más, no jugábamos nunca bastante. Después fui al instituto

nocturno. Mi infancia fue feliz mis padres y mis hermanos me querían mucho.

Me enseñé a coser y estuve cosiendo muchos años hasta hace unos cuantos años que ya no coso. Me casé y tuve dos hijos los he criado y les he dado estudios y estoy muy contenta con ello.

Un día, fui a ver a mí cuñada Carmen y Lola su hermana que estaba allí me dijeron que si quería ir a la escuela que ella iba en la escuela dijeron que bien y desde entonces voy a base.

Estoy muy contenta de venir no es igual que estar en casa, hablas con las compañeras, te enseñan cosas, ejercitas el cerebro que parece que con la edad se me vaya atrofiando, y lo pasas bien. Una de las cosas que más me gustan es poder aprender valenciano porque en el cole no nos lo enseñaban en aquella época.

Mi deseo de momento es seguir viniendo enseñarme lo que pueda y pasarlo bien, y que la escuela siga funcionando con el esfuerzo de todos profesores, directivos y todos en general muchos años más.

Mi vida... Lolita

Me llamo Lolita, me considero una persona alegre, pues me gusta mucho bailar, reír y cantar, también pasear, ir al cine y viajar, también me gusta el teatro y la música.

Me considero una persona muy familiar, para mí la familia es muy importante en mi vida especialmente mis hijos esposo y nietos, también las amigas pues conservo las de toda la vida, pero lo que no me gusta nada es la hipocresía y la mentira de las personas pues no la soporto.

Los recuerdos que tengo del cole hay buenos y algunos malos. Uno de los buenos es que tuve una maestra que se llamaba Adela Baldó. Para mí fue una de mis mejores maestras, hoy en día aun me acuerdo de ella, pues era una maestra muy comprensiva y cariñosa y me enseñó a comprender el valor de las cosas y lo que está bien y mal. Pero sin embargo tuve otra, que de lo que me acuerdo de ella es de lo mal que me lo hizo pasar el tiempo que estuve en su clase. Siempre me estaba riñendo y distinguía mucho, a las niñas que le caían bien y a las que le caían mal el mal recuerdo que

tengo de ella, es que me castigó de rodillas poniéndome una silla en la cabeza por estar jugando. Yo tenía 6 años, entonces las sillas pesaban mucho y me fui a casa con mucho dolor de cabeza. También fui a las Dominicas, pues allí también me enseñaron muy bien, pero por asuntos económicos me tuve que salir.

Volví al colegio a la calle Moncada hasta que hicieron el nuevo colegio que se llama Martínez Bellver. Cuando entré en ese colegio no me lo podía creer, vimos las instalaciones tan nuevas pues veníamos de un colegio que parecía una cloaca. Yo me quedé impresionada las clases era nuevas y los aseos tenían agua corriente. En ese colegio termine mis estudios sacándome el certificado de estudios primarios y mi maestra en ese centro fue Doña Paquita Gimeno y tengo también muy buenos recuerdos de ella.

Yo he venido a este colegio para recordar lo que me enseñaron en el colegio para que no se pierda lo que sé, yo salí del colegio en la edad de 13 años y hasta que no dejé de trabajar y me he jubilado no he podido venir. Continuo porque la memoria a veces ya va fallando y así muevo las neuronas también porque me gusta venir y siempre te enseñan algo nuevo.

Espero y deseo este año seguir como los otros años que he venido enseñarme todo lo que pueda y pasar un buen año.

Dibuix: Carmen Casanova Hostench

Infància. Quique Blesa Guillermo

Aquell dia recorde que mon pare em va despertar per a muntar al piló que es trobava a la Serra Vernisa per a passar el matí allí. Amb idea vam convidar al meu cosí i al meu amic Luca. Quan estàvem tots preparats començarem a muntar des de la falda de la muntanya, tinc que dir que recorde que no estava gens a gust de muntar per la muntanya, no me agradava gens i no parava de queixar-me. A la meitat del camí trobarem una xicoteta ermita on varem parar per a descansar un poc, després quan mon pare em va dir que teníem que muntar fins a dalt per darrere de la muntanya, els ulls se me feren com a plats al veure l'empinada que estava la muntada. És graciós perquè encara em recorde el vertigen que em donava, tenia una por i més a l'arribar dalt del tot, això sí, hi havia unes vistes molt boniques. Una vegada dalt esmorzarem uns entrepans amb mona i llonganissa de pasqua. Va ser un dia bastant divertit i una nova experiència per a mi.

Infància. Lucas Barrionuevo González

Aquesta història va ocórrer un diumenge, la historia la protagonitzen un xaval anomenat Quique, son pare, el seu cosí Àngel i jo. Tot va començar pel matí quan Quique em cridà per proposar-me pegar una volta per la muntanya i jo el vaig respondre que sí. No recorde si va ser abans de menjar o després però vam anar a la serralada novetlerina fins a la cima. Una volta allí el pare de Quique ens va fer una fotografia per al record. En la foto eixim el mític pilar al qual sols uns pocs hem aconseguit aplegar, el cosí d'Àngel és a dir Quique i jo. Ens ho vam passar fenomenal i al baixar em vaig trobar amb un crani de cabra em pense que era i el vaig tindre en casa dos dies fins que me'l va vore ma mare i em va fer tirar-lo al fem, malgrat que jo el vaig enterrar al pati de darrere i, a dia de hui, continua ací.

Murallas de poniente. Enrique Baldoví

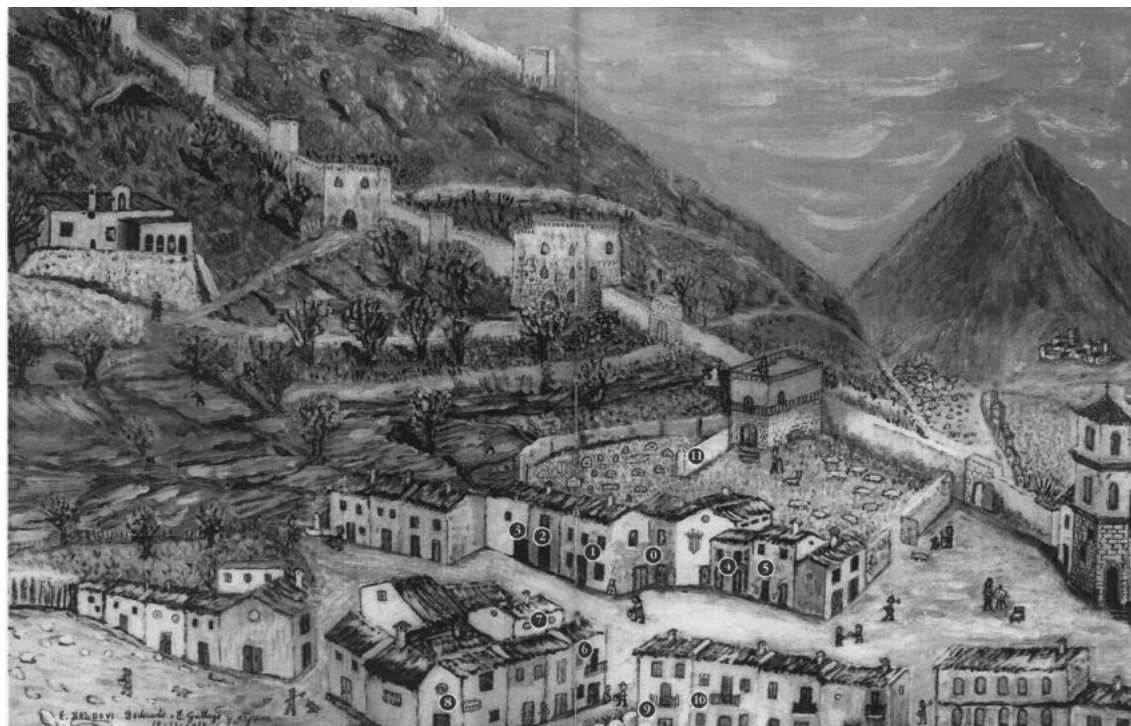
Xàtiva, nuestra ciudad. De raíz mora nos enseña testigos de su pasado musulmán en sus murallas y torreones.

Allá por los años cincuenta del pasado siglo, mi amigo Eliseo y yo, contemplábamos desde el torreón (hoy casa habitable) donde yo nací, el entorno y las murallas de poniente, que nos llenaba de gozo. Dicho entorno, estaba compuesto de un mar de centenarios pinos, algarrobos y almendros. También veíamos la ermita de las Santas (siglo XIII-XIV), rodeada de una inmensa alfombra colorista, compuesta de amapolas y margaritas. Todo este entorno componía un ambiente de paz y tranquilidad celestial que se conserva de manera imborrable en la memoria de dos jóvenes amigos.

Pero hoy, después de más de seis décadas desde aquellos años, a veces, recordando aquellas imágenes, nos invade la nostalgia. Pues la vida transcurre en el lecho del tiempo y este pasa sin darnos cuenta. Hoy, aunque nuestras cabezas están cubiertas de canas, mi amigo Eliseo y yo, como dos románticos solitarios, hemos buscado aquellos hermosos rincones que nos ofrecían antaño las murallas de poniente; de esta manera Eliseo dio forma a un libro titulado *Murallas de Poniente de Xàtiva*, en cuyo libro he tenido el honor de colaborar con las ilustraciones bajo sus entusiasmados consejos.

Estas actividades algunas veces nos han trasladado a tiempos pasados, sobre todo cuando caminábamos al lado de las murallas desde la plaza San Jordi, hasta el citado torreón donde vi la primera luz. Durante estos paseos, caminábamos deleitándonos del olor de las flores y de la calma que encontrábamos a la ida y a la vuelta, que muchas veces era ya de noche.

Ya cansados y viejos nuestros ojos, seguimos contemplando con el mismo entusiasmo que otrora, las murallas y torreones de poniente; en uno de dichos torreones, una noche silenciosa escribí el poema a mi ciudad: *El amor de mis amores*.

Cuadro de Enrique Baldoví, donde expone los detalles investigados por Eliseo Gallego, en el cual se referencian las viviendas reseñadas en la página anterior.

1.- Salomó Zelman, 2.- Salomó Benjamín, 3.- Llorens Miralles 4.- Pere Escuriol, 5.- Gaspar Pastor Salmeri, 6.- Mose Castell, 7.- Vda. de Gabay, 8.- El Forn, 9.- Benazen Zelman, 10.- Abraham Alpegui, 11.- Cementerio, 0.- Rotll Mayr

Narració i experiència. F. Lerma

Una escola mai ha de ser un temple del saber on les i els estudiants van a adquirir coneixements que després es reflecteixen en un expedient de notes o en un llistat de centres amb els millors resultats acadèmics de la província.

Una escola ha de convertir-se en un lloc on el saber es crea i es comparteix i després flueix a través dels membres de la comunitat educativa. Per que el coneixement no sols ha de residir als llibres i en la memòria de la gent, més bé ha d'estar en un procés continu de trans-missió i re-novació.

Hui ens hem de sentir molt orgullosos dels nostres estudiants Rafa, Ivan i Loli perquè amb les narracions que han escrit, presentades al premi Sambori, han captivat al jurat i han sabut transmetre el que han après a través de les seues experiències personals dins i fora de la nostra escola.

Enhorabona als nostres guanyadors del premi Sambori.

Plogging? Eva Torres Serrano

Cada vegada estem més convençuts que tindre cura de la natura i fer exercici al mateix temps és molt saludable. Per aquest motiu, l'altre dia mentre llegia un article que parlava del *plogging*, i deia que és el l'esport ecològic per cuidar el planeta, em vaig quedar bocabadada, ja que aquesta varietat de córrer permet tenir cura del medi ambient i cremar 300 calories en mitja hora.

Aquesta modalitat esportiva té les arrels a Estocolm i consisteix a eixir a córrer amb una bossa d'escombraires per recollir el fem que es pugen trobar pel camí. La paraula *plogging* està formada pel terme anglès *running* i l'expressió sueca *plocka upp*, que significa recollir. Tot i això, aquesta pràctica no implica fonamentalment haver de córrer. Per tant, es considera *plogging* tota aquella activitat esportiva que implique la recollida de residus.

És per això, que ja s'ha estés a més de 100 països i compta amb més de 20.000 corredors diaris que es dediquen a recollir deixalles mentre fan esports.

Actualment, hi ha centenars de comptes a les xarxes socials dedicats a aquesta modalitat esportiva, i comparteixen imatges i vídeos per generar consciència social. En conseqüència, tots a practicar *plogging*.

El concepte de l'amor. Melodie Pont

Tenim un concepte molt equivocat de l'amor, solem pensar que l'amor perfecte és cosa de pel·lícules i de telenovel·les, que eixes coses en la realitat no existeixen. L'amor és real, una cosa que tot el món pot gaudir de la millor manera, el príncep blau existeix i si no ho penses així, planteja't millor la teua vida, de vegades triem la persona equivocada per a compartir tota una vida i després se'ns a difícil agafar un altre camí que per a nosaltres siga més encertat i més saludable. L'amor és quan una persona vol i es volguda de la mateixa manera, quan els dos ho donarien tot, l'un

per l'altre; la cosa més important vore al teu costat una persona feliç d'estar compartint la seua vida amb tu, quan no la tens a prop i només tens ganes de veure-la, quan és l'últim que penses abans de dormir i la primera cosa que penses en despertar. Açò és amor i tots tenim la nostra mitja part en algun lloc, bé al costat o esperant que la trobem, no confoneu la paraula amor amb estar acostumats amb algú amb qui compartim vida, sentir-nos estables ni a conformar-nos amb el que tenim si això no ens ompli al 100%.

La rutina de vegades envaeix les nostres vides com un mal silenciós i

en la majoria de vegades la gent no és feliç i creu que no hi ha món més enllà, prefereixen els conflictes i el malestar abans de pensar interessadament, en un mateix, i dir "jo no vull estar així, perquè em mereix una cosa millor i intentaré trobar la meua felicitat a qualsevol preu li pese a qui li pese".

La vida són dos dies i està per a gaudir-la i viure-la de la millor manera, sense que ningú et diga el que has de fer. La gent és lliure de decidir que ens fa més feliços.

L'amor és real!

Concert

iter luminis, poeta i fangador

Lúdia Pujol

amb Dani Espasa, piano; Ismael Alcina, baix elèctric;
Xavi Lozano, instruments de vent i percussió

divendres 7 de juny · 19.30 hores
Espai Cultural Sant Domènec. Xàtiva

40 ANYS
D'EDUCACIÓ
POPULAR
A XÀTIVA

 CIUTAT DE SAGUNT

 Asociación de Personas
Adultas Participantes
CPPPA FRANCISCO BORRERO

 Xàtiva
Ajuntament

Un dia vaig rebre una trucada que em diuen que he de fer una breu redacció per a dir com és el meu pas per l'escola, i que dir.

Quan tenia 18 anys ja anava a traure'm el graduat escolar, en aquells dies pujàvem pel carreró i anàvem per mitjà del pati, i en el meu record d'aquell llavors aquesta Paqui i Miquel, i sobretot el meu professor de llenguatge Jaume, en el qual em va donar tota la confiança i m'ajude en aquells dies, encara que per l'edat vaig decidir no continuar, em recorde moltes vegades dels primers pas de l'escola.

Pel temps i per necessitat vaig haver de tornar per a poder continuar i mantindre el meu treball vaig haver de traure'm l'E.S.O, amb 40 anys, i treballant, era una bogeria. Però en els dos anys que vaig estar, que dir... en el primer any, recorde el gran Miquel, amb el “*seu Valencià” que tal com explicava la història ens feia sentir i participar. Sobretot que ens omplia de deures a casa, “xe Miquel que estem treballant, i ell, és un poquet només”. El segon any amb la meua Neus, que dir d'ella, persona molt exigent i seriosa, amb la seua manera d'ensenyar i repassar qualsevol treball que tal com va passant el curs et vas donant compte que la seua exigència sempre és el bé i els estudis ben aprofitats, ja que la preparació és màxima. Em recorde que li vaig fer un gran treball i presentació sobre “Pompeia”, en el qual em va donar matrícula d'honor, i només per fer aqueix treball em vaig veure en l'obligació de visitar les ruïnes, arribant a fer el viatge a Itàlia. Sinó quan ens va fer el treball d'una descripció d'una persona i jo la vaig fer de la meua sogra que després es va publicar en la revista de l'escola, aqueix any vaig tindre el doble d'estrenes per nadal.

Podria parlar de tot el gran equip que forma aquesta escola, que sempre amb els braços oberts per a ajudar-nos aprendre, tinguem l'edat que tinguem.

Donar les gràcies al gran equip que formeu aquesta escola d'adults i per haver-me deixat formar part d'aquesta família.

“Mai consideres l'estudi com una obligació, sinó com una oportunitat per a penetrar en el bell món del saber.” Albert Einstein

Educació de persones adultes un procés de creixement. Marisa Juan

Parlar de la meua experiència a l'escola d'adults porta implícit parlar de les diferents etapes per les que passa l'ésser humà i el que significa compartir amb persones que estan al teu costat i experimentar com, des d'aquesta unió, s'inicien processos d'aprenentatge, de experiències, de col·laboració, de participació, d'esperança, de parlar i sentir-te escoltat o escoltada, de compartir opinions, aclarir dubtes, de crítica i autocrítica..., en una paraula: **retroalimentar-se** mitjançant l'aprenentatge, l'experiència, els sentiments, la reflexió... Podem dir, que aquesta retroalimentació de sabers i experiències és bidireccional i constant.

Aprenem tant els docents com els discents, és una educació des de la qual es parteix de l'experiència vital que cada persona té adquirida. Els i les alumnes aprenem tot allò que necessitem per al dia a dia, la qual cosa porta implícita la curiositat de saber el perquè de les coses. Aprenem a buscar la veritat amb l'orientació del professorat, a través de la investigació, la nostra reflexió i les nostres conviccions el més objectivament possible. Sí que és cert, que ser objectius no és fàcil i requereix d'un procés de creixement de la persona. Doncs bé, a l'Escola d'Adults em va sorgir el “clic” d'aquest procés de creixement. Ser alumna de l'Escola d'Adults m'ha donat molt en la vida a nivell personal, i el meu somni era poder tornar-li a la vida tot allò que la vida m'havia donat però, per a això, necessitava estar en condicions de poder traslladar allò que necessitava transmetre.

Les circumstàncies de la vida, em van portar a una situació laboral que no havia previst i que va suposar un canvi en la meua vida, que em va fer plantejar-me que direcció havia de prendre. Em vaig decidir per estudiar mentre trobava una feina. Això em va ajudar a no desesperar i a centrar-me en la meua vida. Vaig aprendre molt però, també m'he adonat que no sé res i tinc molt a aprendre.

Podem dir que l'Escola d'Adults és un lloc on es produeixen en les persones processos d'aprenentatge, de creixement, de participació, d'alliberament, de llibertat, de saber compartir, d'empatitzar amb l'altre i l'altra, de respectar les diferents opinions sense deixar de banda la nostra.

Finalment, tot i que ja he superat el nombre de paraules en aquest article, **manifestar de cor la meua gratitud a tot el professorat de l'escola d'adults que he tingut la gran fortuna de tenir al llarg del procés.** Així mateix, a les persones que llegiu l'article, dir-vos que l'important no és tenir un títol el més aviat possible, el veritablement importants és gaudir del procés d'aprenentatge i interioritzar tot allò pel que sentim curiositat i ens farà avançar en la vida. Que totes les persones, per difícils que siguin les situacions en què ens veiem embolicats en algun moment de la nostra vida, si ens ho proposem podem sortir-ne perquè sempre hi haurà alguna persona que ens acompanyarà i ens tendirà la mà i, també, tot de no creure-ho, podem arribar a realitzar el nostre somni. Per a molts és una utopia, però com deia Paulo Freire "És difícil però no impossible"

Dibuix: Enri Mollà

40 anys... Marta Francés Alberó

Vaig conèixer l'escola d'adults fa uns quants anys quan hem van dir que feien cursos i hem vaig apuntar a un curs de Modisteria, la professora era Ana una meravellosa mestra de Corte i Confecció, amb la que vaig aprendre molt, i les companyes del curs també meravelloses, eren dones de totes les edats i vàrem aconseguit una unió molt genial, quan vaig començar estava embarassada i quan vaig tindre al meu fill Unai anàvem els dos al curs, era el xiquet de l'escola eixe any i a l'any següent que anàvem, Paqui la directora del centre mentres anava jo a per la clau per a pujar el carret a l'ascensor, ella duia al menut al braç per el centre, dient:

Mireu, mireu el xiquet de l'escola!

Després d'un temps el meu marit hem va aconsellar que tenia que traure'm el graduat en E.S.O., perquè el graduat escolar ja no serveix per a res em vaig espantar la veritat.

Feia tant de temps que no havia estudiat que ni recordava l'obligació d'estudiar el que era, que espantada sembla a poc.

Però sols tinc que dir que va ser una experiència molt bona i la veritat em vaig quedar amb ganes de més.

Tots els que formen part del centre són meravellosos.

Jo sols vaig estar un curs però vaig gaudir molt:

Amb Joan i les seues Matemàtiques que se me donen bé però m'agradava complicar-les, però ell amb molta paciència en sol ventava els dubtes.

Amb Neus que vaig aprendre molt en Valencià i Cultura Clàssica i els treballs que vam realitzar tots els companys dels diferents monuments o personatges d'eixa època.

Amb Vicent que la seua matèria no era de gust per a tothom però ell feia interessant la Història, i al treball que demanava per aprovar el Món del Treball vaig investigar prou per tots els mitjans.

I no podria oblidar d'Eva que ens ensenyava Castellà i em va introduir a la lectura i encara recorde el primer llibre "Marina" de Carlos Ruíz Zafón i gràcies a eixe escriptor i ella encara continue gaudint dels llibres, però el pitjor era l'Anglès que no havia donat jo mai i sols mirar-me em feia por.

Però al final del curs em vaig quedar amb ganes de fer un altre curs amb eixos meravellosos professors perquè es mereixen una bona "menció" per el gran treball que fan amb tots els adults que anem.

Mil gràcies per tot i a tots els q formen part del centre.

Aprende de nou. Ainoa Mejias Martín

En primer lloc, voldria agrair l'oportunitat de poder contar com ha estat el meu pas per l'escola d'adults, en aquesta revista, mai no m'ho haguera imaginat! Així com tampoc imaginava que fora tan gratificant per a mi tornar a estudiar en l'EPA.

Em vaig plantejar en moltes ocasions la idea, però quan la meua filla va nèixer, ho tenia més clavat al cap, pel fet de que pensava que em caldria saber un poc més, per ensenyar més bé a la meua perleta. Amb tot això van passar dos anys fins que em vaig matricular.

Quan vaig posar per primera vegada un peu a la meua aula de GES 2 nit, ja sabia de segur que anava a estar tan còmoda! Totes les sensacions foren tan positives! Els bons moments que allí passaria, vaig sentir la connexió immediata amb els meus COMPANYS i MESTRES, en definitiva, amb tots i cadascun. Feia uns dotze dies que havien començat les classes, però prompte em posaria al dia. No m'ho podia creure, després de vint-i-un anys sense agafar paper i bolígraf, allí estava jo! Novament a aprendre, a escoltar, a observar a PARTICIPAR.

Recorde amb molta alegria aquells treballs tan colorits que entregava a Ferran, els experiments que fèiem, els mèrits del primer examen d'història amb Eva González o aquell llibre tan divertit que vam llegir a les classes d'anglès amb Verónica... i tantes rialles sense fi, el recolzament dels meus companys, sempre ajudant-nos en tot. Érem el millor grup!

També anar a classe era una manera de tenir el meu espai, un parèntesi diari que em permetia desconnectar un poc de la rutina.

Caldria dir que em va picar la curiositat, gràcies a la meua assignatura de valencià, i vaig presentar-me per primera vegada a l'examen de la JQCV.

Per tot això i més, hui soc ací, amb un grup també meravellós.

Gràcies a totes les persones que han compartit amb mi aquesta experiència única.

Que les ganes de aprendre mai no acaben.

Fotografía. Vicent Marchirant

Quant vam decidir ser pares, vaig tindre la necessitat de comprar una càmera de fotos per poder retratar tots els pròxims esdeveniments, però no sabia que allò anava a canviar la meua vida (ser pare també, per suposat).

Aquell aparell junt amb l'arribada del meu fill em va captivar fins al punt que sempre que tenia temps lliure passava hores fent-li fotos al xiquet i a tot allò que l'envoltava, fins al punt que quan em veia amb la càmera a les mans, clamava "*fotos noo*".

No recorde com em vaig adonar, però sí que vaig fer un curset de fotografia i revelat de pel·lícula en blanc i negre en l'agrupació fotogràfica de Xàtiva (AFSA) on em van recomanar un llibre *La fotografia paso a paso*, aquest llibre i els socis d'aquesta agrupació em varen obrir les portes de tot un món quasi màgic. L'interés i l'afició, junt amb el meu fill com a model principal va ser tan gran que prompte la fotografia ja no tenia secrets per a mi.

Va ser cap a finals del segle XX, quan el meu estimat company d'afició i gran fotògraf Pepe em va dir que per raons de faena no podia seguir a l'escola d'adults, on col·laborava ensenyant fotografia, revelat i positivat en blanc i negre.

Ja han passat mes de vint anys fent amigues, amics, fotògrafs i sobretot creant afició per la fotografia "artística". Però d'allò que estic especialment desvanit és de formar part de la vida i la història de totes i cada una de les persones que durant aquests anys han estat i estan formant part de *l'escola d'adults de Xàtiva*.

Fotos no!! - Vicent Marchirant

Durante muchos siglos, la mujer fue considerada como un ser inferior. Los sistemas educativos (siglo XVII) pensaban exclusivamente en los hombres y consideraban a la mujer “segundo sexo”, objeto erótico o “descanso del guerrero”.

A comienzos del siglo XIX algunos sectores progresistas apuestan con firmeza por la liberación educacional de la mujer, fue muy difícil despegar.

Con la llegada de la democracia se acelera y aumenta el cambio educativo en todos los niveles. La presencia de mujeres en bachillerato y universidad se dispara hasta alcanzar a los hombres unos años después.

En todas las ciudades y pueblos se implantan las escuelas de adultos que curiosamente, se nutren de mujeres. La LOGSE amplía hasta los dieciséis años la escolarización obligatoria.

Exige la igualdad en todos los aspectos y hace bandera de la educación. Se fomenta la cooperación entre sexos.

Los niños participan en idénticas tareas y actividades que las niñas. El lenguaje sexista se elimina en los materiales didácticos. La coeducación está en marcha. Existen intercambios profesionales y científicos con colectivos femeninos de universidades extranjeras.

A nivel político se han creado institutos para la mujer. El asociacionismo femenino ha nacido en todos los rincones. Los cursos de empoderamiento para la mujer han despertado en ellas mayor confianza en sus propios méritos y capacidades para ocupar cargos de responsabilidad. Pero... en los consejos de administración de las grandes empresas su representación es minoritaria.

En el espacio del poder político aumenta el número femenino. Han presidido congresos y senado. Son ministras, presidentas de comunidades autónomas, delegadas del gobierno, alcaldesas y hasta defensoras del pueblo. Pero... han tenido que pasar doscientos años para que una mujer ocupe un cargo en el Tribunal Supremo.

Las chicas son mayoría en primer y segundo ciclo de carreras universitarias (45,9% hombres 55,65% mujeres). Terminan el doctorado más mujeres que hombres. La presencia femenina dobla a la masculina en todas las ONG, incluyendo cargos de responsabilidad.

En primer lloc, voldria felicitar al centre per complir 40 anys dedicat a l'ensenyança, i com no agrair-li que haja pensat en mi per a fer una xicoteta col·laboració en aquest aniversari de l'escola d'adults de Xàtiva. Per a mi, és un orgull poder expressar la meua experiència d'haver estudiat allí.

Gràcies a tot l'equip docent i a la seua directora Paqui, vaig poder enfrontar els anys que ens quedaven per estudiar amb un rendiment acadèmic notable, a complir somnis, a estar orgullosos i motivats per arribar on volguérem i sense pensar en el temps que ja havíem perdut.

En el meu cas particular, no sé si per circumstàncies, vaig estudiar al centre quan tenia 40 anys, dos xiquets menuts al meu càrrec i una dona meravellosa on hem donava un suport i m'animava dia a dia a esforçar-me. He de dir que, darrere portava la meua germana *Sunsi Puig* a la que sempre estaré molt agraït, ja que va creure en mi.

Després del GES vaig continuar estudiant i vaig decidir fer un grau mitjà, allí em vaig trobar al meu company Miguel Vila i els dos acabarem amb el superior d'Electromecànica Industrial.

He de dir que quan començarem el cicle formatiu en Ontinyent, els professors, es van sorprendre del bon nivell que presentaven els nostres treballs i ens van donar l'enhorabona. Miguel Vila i jo vam explicar que ens havíem format en l'EPA de Xàtiva.

Hui, després de deu anys, Miguel i jo encara estem en contacte, amb una amistat per a sempre. Ell en Anglaterra i jo en Xàbia i no se'ns oblidarà mai d'on va partir tot, de l'escola d'adults de Xàtiva.

Una abraçada per a totes i tots els que formeu part d'aquest projecte.

Celebrar la valentia d'un poble. Anna Gómez Mundo, Universitat de Vic

Que un poble tingui un espai d'educació de persones joves i adultes ja és un motiu de celebració. Que faci 40 anys que aquest centre camina, n'és un altre d'important. Però Xàtiva té un element distintiu més que fa que l'aniversari de la seva escola sigui motiu d'una major i especial valoració.

Des del primer dia que vaig tenir l'oportunitat i el plaer de conèixer el projecte, he pogut observar que el tret distintiu que l'espai de Xàtiva afegeix a l'educació de persones adultes és la qualitat de ser popular. Aconseguir l'adjectiu *popular* és un repte difícil, i encara més difícil és sostenir-lo. Ensenyar i aprendre *amb* els homes i dones, més joves o més majors, és un propòsit que massa sovint queda en un mer intent i poques vegades es tradueix en la pràctica real del dia a dia. Però la gent de Xàtiva ho ha fet, i quan es creuen les portes de l'escola es percep la dignitat amb la que ho fan. Hi he vist alumnes i mestres que amb rigor i sentit de l'humor reflexionen i fan propostes amb la ferma voluntat de fer una educació amb sentit per a les persones i per a la seva realitat. Amb tallers, conferències, assemblees, cursos i seminaris dediquen temps a incorporar tot el que la gent desitja i necessita més enllà de les modes pedagògiques o dels discursos populistes.

Inconformistes amb les injustícies que viuen veïns i veïnes, esdevenint incòmodes per a institucions i centres de poder, les propostes valentes i transformadores de l'equip de mestres i alumnes han tirat endavant; persistents malgrat les dificultats que les lleis i els grups d'interessos els han posat, han continuat amb intel·ligència i tenacitat.

Tot plegat ensenya molt, i em sento privilegiada d'haver-ho pogut aprendre mentre ho compartia amb les valentes i valents de Xàtiva. Pel viscut i pel què ha de venir, el meu profund sentiment de gratitud i admiració cap a tothom qui ha fet possible que l'educació popular no sigui una utopia sinó una realitat.

Educació de persones adultes... Consol Aguilar Ródenas, Universitat Jaume I, Castelló

Dret sense límit d'edat ni condició. Somni. Desig. Poder. Ètica i Poder. Veus protagonistes. Paraula. Igualtat. Ètnia, classe i gènere. Compromís social. Transformació. Transgressió. Democratització. Humanització. Conscienciació. Inclusió front exclusió. Drets civils. Comunitat. Justícia social. Ciutadania activa. Presa de consciència. Qüestionament. Anàlisi i reflexió. Conflicte. Inquietut intel·lectual. Desafiament. Resistència. No a la colonització cultural. Intersubjectivitats. Diàleg de diàlegs. No a la mercantilització del coneixement. Espai públic. Pensament divergent. Ètica de la cura per a tothom. Sensibilització i formació en gènere. Coherència curricular. Radicalització de la igualtat. Llibertat de pensament. Reflexió sobre propostes articulades des de la societat civil.(Re)pensar. Quotidianitat i imaginaris culturals. Visibilització. Resposta a les necessitats reals. Construcció social i cultural. Reflexió sobre com sexualitza l'educació. Identitats sexuals. Feminisme(s). Noves Maculinitats. Identitats híbrides. Assemblea. Accions educatives no reduccionistes. Construcció col·lectiva del coneixement. Sentiments. Comunitat emancipadora. Interaccions humanitzadores. Diàleg. Teoria i Pràctica. Investigació col·laborativa. Transdisciplinarietat. Interculturalitat. Educació popular. Pedagogia pública. Esperança. Sostenibilitat. Llibertat. Possibilitat. Utopia... i testimoni (aparicio guadas, 2009): *"como nos enseñó Freire, la historia no fue, ni es, la historia está siendo y el oficio de educar nace y renace a cada instante en los ambientes, en los contextos y en las situaciones en las que unos seres humanos interaccionan, cooperan, dialogan y se ayudan mutuamente para construir situaciones más satisfactorias y teorías más explicativas de la realidad [...] comprender y asumir que la educación no es un proceso de adquisición, sino de construcción, no es un proceso de acumulación de vivencias sino de articulación y procesamiento de experiencias, experiencias en las que los escenarios sociales de interacción, los climas psicosociales, las diversas formas de convivencia, acogida, comunicación, diálogo, encuentro, afectividad, vinculación, cooperación y solidaridad juegan un papel transcendental e insustituible en la generación de nuevos ambientes de aprendizaje más vitales, humanos y transformadores."*

40 anys d'educació popular a Xàtiva!!!!.

El món a l'inrevés i l'educació. Agustí Pascual Cabo

S'aproxima el final de la vida laboral i comence a recordar tot allò que m'hagués agradat fer i no he fet, tot allò que he somiat i no he sigut capaç de realitzar, tot allò que he pensat i només s'ha quedat com a proposta. Segurament són les limitacions i circumstàncies les que ens fan quedar-nos en una determinada realitat, no obstant això el treball col·lectiu ha estat sempre un reforç i una valoració motivadora de les experiències i de les pràctiques realitzades. És per això que tinc en la màxima consideració el treball realitzat per les companyes i amigues que durant 40 anys desenvolupen l'educació popular i contínua a Xàtiva.

A finals del segle XX, Eduardo Galeano afirmà que el món no tenia ànima, que aquell segle practicà «la superstició de les màquines i la idolatria de les armes: un món a l'inrevés, amb l'esquerra a la dreta, el melic a l'esquena i el cap als peus». Les realitats actuals del món mundial no crec que hagen canviat massa, continuem amb una fe sobredimensionada del poder de la ciència i de la tècnica, fins i tot el mateix autor proposà, com a paradigma simbòlic d'aquella època, la bomba de neutrons que respectava les coses i socarrava els éssers vius. Encara que actualment «la bomba» som els mateixos éssers humans que confonem la qualitat de vida amb la capacitat de consum i l'acumulació de coses. La vida del planeta està possiblement determinada per l'equació malèfica entre consum i contaminació que ens adreça a la seua destrucció. I volem canviar el currículum?

A més la ciència i la tècnica ens han posat al seu servei, som el seu instrument, un instrument buidat de pensament i de memòria, ens han fet esclaus, competidors i enemics dels altres. No només hem perdut l'arrel i el vincle sinó ens hem convertit en necis que confonem el preu amb el valor. És per això que ens hem transformat en “analfabets amb prejudicis” dintre d'un laberint de «xarxes virtuals» que ens col·loquen sense la capacitat de pensar i discernir, en una supremacia de les mentides o de les mitges veritats. I volem canviar el currículum?

Els anomenats coneixements científics són interpretats per l'hegemonia de l'economia del mercat, pel capitalisme més caspós, que controla no només els mitjans de comunicació sinó també les xarxes de distribució de la informació. Ni tan sols tenen la decència i la humilitat de no fer gala de

les seues riqueses, en fan un ús que busca assumir com acceptable i honorable els valors més denigrants de la nostra naturalesa, l'egoisme i l'avarícia. I volem canviar el currículum?

La llibertat i la justícia sembla que estan condemnades a viure separades per una societat estamental i classista, però que li podríem afegir els qualificatius de masclista, violenta, insolidària, capciosa... I volem canviar el currículum?

En el món educatiu, les anomenades etapes educatives estan en una espècie de «triangle malèfic» on en la base està l'etapa de l'educació infantil i en el cim està l'educació universitària. Així, l'acte anomenat docent és diferent i laboralment distint perquè en un món a l'inrevés el discurs educatiu manté un nivell d'enganyifa paral·lel amb el discurs polític. I volem canviar el currículum?

Però en un món a l'inrevés, quan ja creia que tenia respostes per a transformar el currículum, m'han canviat les preguntes des d'una reflexió dialèctica de les dimensions socials i personals. Què hi faré? Només se m'ocorre indagar en la utopia d'un pensament lliure i en la recerca d'una consciència i pau interior en què l'educació no abraça les limitacions institucionals.

Dibuix: Antonio Benito

¿Qué significa educar hoy? ¿Puede la escuela formar seres dispuestos al cambio, dialógicos y democráticos? Vicent Martí

*“La fortaleza de la Escuela está en su debilidad.
Como no lo puede todo, puede algo” Paulo Freire*

Educación es formar, frente a la lógica neoliberal que entiende la educación como instrucción y dedica recursos y esfuerzos a la mejora de dicha instrucción (transmisión mecánica de saberes avalada por títulos) en lugar de dirigir esfuerzos y recursos a la organización reflexiva del conocimiento, a despertar la reflexión crítica, a la re-lectura del mundo, al cambio y a la liberación.

La Escuela puede formar personas dialógicas, democráticas, dispuestas al cambio si toma conciencia de que la propia escuela no está fuera sino dentro del propio sistema y de la lógica neoliberal, lo que significa que todos y todas estamos siendo afectados por dicha lógica sin ser necesariamente conscientes de ello.

Por ejemplo, en el caso del alumnado, éste puede creer que lo que le interesa es sacar un título que le de oportunidades en el sistema. Eso parece lógico, el problema está en que el sistema subvierte al alumnado haciéndole creer que todo lo demás no tiene interés, es perder el tiempo. Pero “todo lo demás” es formación, es lo que da

Dibuix: Vicent Penalba

sentido a una acción pedagógica que no se limite a reproducir el orden establecido. Si el alumnado no es consciente de ello tenemos al enemigo en casa.

Por ejemplo, en el caso del profesorado, ha calado la expresión “cada maestrillo su librito”, o de una forma más elegante, “libertad de cátedra”. Si el profesorado no toma conciencia de la importancia fundamental de tener una visión compartida (ideario, sueños, utopías) como equipo, la idea cierta de que cada uno tiene su estilo propio puede acabar disgregando y subvirtiendo una acción pedagógica que tenga en los sueños un motor de transformación.

Y por ejemplo en la propia escuela pública que al pertenecer a un Estado social y democrático de Derecho (Constitución española, 1978. Título preliminar 1.1) se la presupone democrática. El sistema logra su objetivo si no se responde a la cuestión ¿qué significa democracia en este momento histórico? Y es que más allá del derecho a votar cuando corresponda, más allá de una democracia pasiva, está la democracia activa, está hacer realidad una democracia participativa.

He tenido la fortuna de trabajar en una Escuela que facilita la participación, que trabaja por una pedagogía de los sueños posibles y mucho más... y el aliento de seguir puede y debe impulsarse sabiendo que la Escuela no lo puede todo, pero puede algo. Ahí está su fortaleza.

Amb aquesta senzilla paraula crec que puc retratar amb absoluta fidelitat la síntesi del camí que hem recorregut juntes al llarg de dècades. Gràcies pel vostre magisteri fet passió, compromís, lluita, tossuderia, generositat i esperança a l'hora d'obrir dia rere dia nous camins a persones joves i adultes, sempre amb la certesa que cap esforç no cau en terra eixorca. Gràcies pel vostre acompanyament sempre i arreu, i penso especialment en l'alfabetització de les comunitats indígenes de la costa carib nicaragüenca, ensenyant i aprenent juntes, nosaltres gairebé sempre aprenent molt més que ensenyant, mentre el cor del nou dia senyala el camí a casa. Gràcies per la vostra acollida i la vostra confiança a tantes i tantes iniciatives i projectes, a voltes només somnis somiats un breu fragment de nit, que ens recordaven sempre que vam viure amb gent preciosa. Perquè vull (volíem). Perquè estic (estàvem i estem) tip de la contrària.

Dialèctica

Tesi. Una definició: «L'educació popular va néixer a les amèriques com a pedagogia dels oprimits, que comprenent les raons de la seva opressió s'organitzen per enfrontar-se a l'explotació capitalista i imperialista. En caminar es va tornar també pedagogia de "les oprimides" i dels que, sentint-se vulnerades pel patriarcat, enfronten la seva dominació (...) Pel camí, davant els intents de dissolució del seu sentit subversiu, va haver d'aprendre a ser -una i altra vegada- pedagogia dels i les de baix, i insubordinació enfront de les institucions que posen camisa de força als processos transformadors.»

Antítesi. Una realitat: el CPFPA F. Bosch i Morata, l'Associació de Persones Adultes Participants i els dispositius sortits de la factoria Xàtiva.

Síntesi. Una conclusió evident: moltíssimes felicitats!

Punt final:

«els llocs de la paraula rere les fulles del coneixement potser cauen de manera tardana com a fruites d'un temps engroguit...»

La formació de la representació sindical a les empreses. Raül Alcocel, CC.OO. de les comarques centrals

La formació de la representació sindical a les empreses, pot ser, siga una de les experiències de formació permanent més "a contra corrent" de les que esdevenen al desert ideològic en el que la cultura neoliberal ha transformat el món de les relacions laborals. Des de Comissions Obreres del País valencià s'ofereix, a més de 14.000 delegats i delegades d'empresa, una formació que continua seguint de la pedagogia de l'alliberament que Paulo Freire ens va regalar, i que continua vigent per desenvolupar estratègies d'aprenentatge vàlides per fer front als atacs, que de manera permanent, pateix la classe treballadora per part de les distintes institucions polítiques i econòmiques.

Mentre que la modernitat ens augura indústries 4.0 la democràcia roman aturada a les portes de les empreses, que continuen ben tancades per la por i l'individualisme exacerbant al que ens porta el pensament únic neoliberal.

Les persones que participen en aquests processos d'aprenentatge esdevenen herois i heroïnes contemporanis, on els Titans es mostren amb forma de mitjans de comunicació, precarietats i institucions al servei de qui no té més interès que el de la remuneració al capital.

Amb la formació sindical les persones descobreixen uns poders, que els seus companys i companyes no tenen, i que els permet capgirar cap a Ítaca el rumb actual de les plantilles. Nogensmenys, el canvi de paradigma de les relacions laborals, està fent que aquests poders siguin insuficients i el sindicat, les treballadores i treballadors organitzats, ha de treballar per trobar altres dispositius que permeten continuar organitzant la classe treballadora en la unitat d'acció. Guanyar en proximitat i obrir-se als moviments socials són condicions necessàries, però la formació permanent continuarà sent imprescindible per a regenerar la consciència de classe social. Urgentment el sindicat ha de passar de l'estat sòlid al gasós, la modernitat líquida a la que es referia Bauman, no ens ha esperat, el neoliberalisme està arrabassant tot el que havíem conquerit i cal molta intel·ligència social i molt esforç per començar a guanyar batalles.

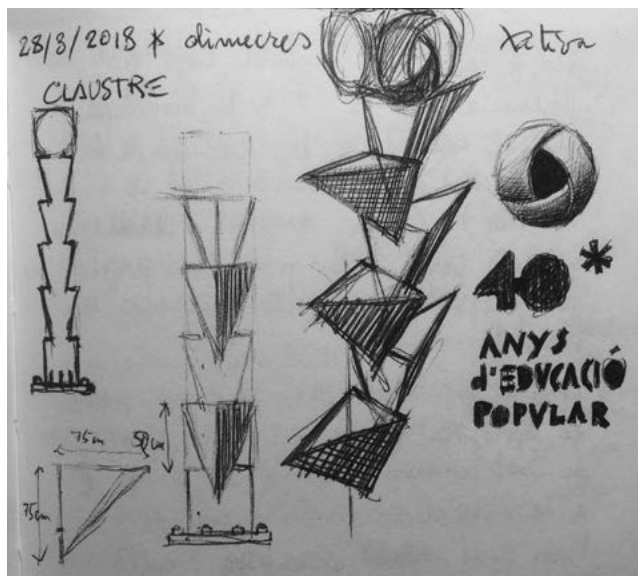
Un Esqueix per al Conseller Francesc Bosch i Morata.

Miquel Mollà

Quan un artista rep l'encàrrec de realitzar una obra que haurà d'integrar-se dins un determinat entorn físic i simbòlic —suportar la càrrega semàntica d'una simbologia prèvia— és poc freqüent que el resultat siga immediat. El més probable és que el seu pensament sure durant dies, o potser setmanes, en el mar d'associacions mentals que hauran generat les idees i els motius que li havien estat exposats. Tota la seua tasca haurà de començar llavors per confiar en què aquella deriva inicial acabarà cristal·litzant, dins un termini raonable, en una proposta il·lusionalant per als promotors de l'obra i per a l'artista. En el cas que ens ocupa i segons els esbossos del dietari de treball, entre el 20 i el 28 de març de 2018, la idea de com havia de ser l'escultura s'havia estabilitzat i havia arribat l'hora de treballar aquella estructura en volum.

De l'entrevista inicial amb la Directiva del CPFPA Francesc Bosch i Morata (Paqui Torrox i Pep Aparicio), vaig eixir amb la clara consciència que era un honor i una gran responsabilitat cívica erigir una escultura a la memòria d'un abanderat del valencianisme polític dels anys de la Segona

República, un lluitador per la recuperació de la cultura dels valencians que dissortadament va haver de seguir el camí de l'exili i el record del qual calia reivindicar. Que el Centre duga el nom d'aquest xativí ill·lustre no és gratuït sent com fou un dels principals responsables polítics de la signa-

tura de les Normes del 32 i de la creació d'institucions fonamentals per al redreçament de la nostra cultura que han estat el germen de l'actual Conselleria d'Educació, l'Acadèmia de la Llengua o la Biblioteca Valenciana. "Aquests darrers 40 Anys d'Educació Popular a Xàtiva" tenen, doncs, un deute molt important amb el Conseller Francesc Bosch i Morata.

A aquella impressió inicial calia afegir l'agradable sorpresa del lloc on es pretenia ubicar l'obra: enmig del pati principal d'un espai arquitectònic en desnivell resolt mitjançant un joc de terrasses connectades per escales. Una joia, malgrat que això ens plantejara el maldecap de pensar com poder accedir-hi amb la peça. Aquest espai em va suggerir des del primer moment una escultura en forma de torre, de tòtem o de talaia. Pensava en models com *El pueblo español tiene un camino que conduce a una estrella*, d'Alberto Sánchez, (que presideix l'accés al Museu Reina Sofia de Madrid) o *Dona i ocell*, de Joan Miró (ubicada a l'antic Parc de l'Escorxador de Barcelona). Potser la proximitat dels arbres que voregen la terrassa em recomanava aquella forma.

Va ser uns dies després que va començar a imposar-se'm la idea d'una metàfora vegetal: una flor com a culminació d'un procés de creixement i com una ofrena. Molt més tard, quan ja l'escultura va estar feta, va arribar la troballa del nom per a la peça que he considerat definitiu: *L'Esqueix*. En art no és del tot cert que el nom no faça la cosa, almenys en part. En fixar els conceptes, les paraules ens obliguen a pensar l'obra des d'un determinat angle i això és important per a

capir-ne el significat. Un esqueix és, com tots sabem, una porció d'un ésser viu que té la virtut de regenerar un ésser viu autònom idèntic genèticament a aquell del qual procedeix. L'Esqueix vol ser, doncs, una metàfora

de l'educació com una tasca de cara al futur. D'Alguna manera aquesta institució que avui ens acull, aquests "40 Anys d'Educació Popular a Xàtiva", són un "esqueix" de la vida i obra de Francesc Bosch i Morata.

No vull deixar passar l'ocasió de comentar un detall esotèric que ajude a entendre el significat dels quatre mòduls que conformen la tija que sosté la flor circular al cim de l'estructura. En el concepte d'aquesta obra hi ha alguns múltiples de quatre: A la tomba de Francesc Bosch i ha escrit el *leitmotiv* familiar "Sempre els quatre", són quatre les dècades d'educació popular les que se celebren i és quàdruple l'heràldica del nostre poble.

Caldria continuar, encara que fos sumàriament i per deixar-ne constància, amb la resse-

nya del que ha estat el procés de creació i realització de l'obra.

Després de la fase inicial de pluja d'idees, va arribar l'hora de treballar una maqueta en cartó i fusta, que vaig rematar amb una capa de roig anglès, per tal de suggerir la patina que finalment hauria de tenir l'acer corten una vegada oxidat. Segons les fotografies, ja estava enllestida el 5 d'abril de 2018 i, el 27 d'aquest mateix més, la presentava acompanyada d'una imatge en què se simulava l'escultura al seu emplaçament. Després va seguir la laboriosa tasca de mesurar i dibuixar a l'ordinador per tal de facilitar el procés d'escalat i el tallat làser de les peces.

La resposta positiva de la Directiva del Centre va exigir una elaboració més detallada del projecte que havia d'incloure tots els detalls habituals i un pressupost com més exacte millor, cosa que va allargar el procés fins a finals de setembre per tal de sondejar els honoraris de tots els possibles col·laboradors.

A la vista d'aquests sondeigs i d'altres referències, vaig decidir encomanar el procés de tallat làser de les planxes d'acer a la metalúrgica FERJOVI, de la Llosa de Ranes, mentre que del procés d'ensamblat, soldadura i transport hauria d'encarregar-se el taller de Carlos Julbe i el seu Pare Rafael, dos ferrers experimentats i de llarga tradició en l'ofici. Vull agrair des d'ací la labor immensa de la seua saviesa artesanal, que s'ha volcat en la realització d'aquest treball amb la il·lusió d'una cosa pròpia.

Al mes de febrer de 2019, encaravem la recta final: es feia el tallat de les peces segons els patrons digitals i començava al taller del carrer la Reina la dura tasca muntatge i soldadura, que va continuar a la ubicació definitiva de l'escultura al pati del col·legi.

Finalment, completat el procés d'ensamblatge el 21 de febrer, vam poder donar-li la pinzellada final: la pàtina d'oxidació superficial, que havia de proporcionar a l'obra l'acabat i l'aspecte que ara té i que esperem que conserve per molt anys.

Xàtiva, a 16 d'abril de 2019

Prioritats. Breu crònica d'una experiència personal.

Vicent Torregrosa Barberà

L'any 1965, s'incorporaren 5000 mestres a l'alfabetització d'adults. Però, raons de caràcter sociopolític i culturals conduïren al fracàs dita Campanya.

Altrament, la Llei 14/1970, de 4 d'agost, LLGE i FRE als articles 43, 44 i 45 va assentar les bases jurídicopedagògiques de l'EPA. Així, va tenir lloc un desenvolupament normatiu d'escassa eficàcia en el pla de l'acció real. De fet, en assumir les competències educatives la GV, va rebre la dotació de 53 docents dedicats en exclusiva a l'EPA, a més l'Administració Educativa Central, per tal d'omplir el buit legal havia posat en marxa pel règim d'hores extraordinàries del professorat ordinari milers d'Aules d'Adults. Alternativa posada en qüestió per sindicats i usuaris. En aquests anys, al col·legi Gozalbes Vera de Xàtiva, es posaren en marxa Aules d'Adults dirigides a l'obtenció del Graduat Escolar.

Envers un nou model (1984/1987)

L'Autonomia (1982) i la promulgació de la LODE (1985), aconsellaren la creació d'un Programa per a l'Animació i Promoció de l'EPA a desenvolupar entre 1985-87, i el Decret del Consell 95/1984, de 21 d'agost, havia d'articular les accions coordinades amb les Diputacions valencianes en matèria de foment de l'EPA. Es promulgà el Decret, 7/1985, de 28 de gener del Consell pel qual es creà el Programa per a l'Animació i Promoció de l'EPA. Així, a Xàtiva, en 1985, funcionà l'EPA (2 professors amb contracte municipal al CP. Gozalbes Vera. Curs 1985/86, començà el Programa Municipal EPA (Res.15/5/86), 2 Professors depenents de l'Ajuntament i de la Diputació, al col·legi Bruschetti (sent jo mateix director). Curs 1986/87, 3 professors públics, a S. Agustí.

Solucions singulars (1987/90). Creació del centre Bosch i Morata

En conèixer la possibilitat de crear a Xàtiva un centre públic d'EPA, com a Inspector d'Educació de Xàtiva vaig comunicar-li al regidor d'educació, Bernat García Ripoll, la petició de l'Administració, "cessió d'uns locals adients". Ambdós pensarem en les instal·lacions dels *Padres*, però altres regidors consideraren un altre ús per als locals. Fou gràcies al saber fer de Bernat, que després d'una llarga i complicada reunió amb els altres regidors

i jo mateix, l'alcalde, Miquel Calabuig, veié clar les possibilitats de futur per a la Formació de Persones Adultes i es va decantar per aquesta opció. Decisió que facilità el camí fins la concreció del model actual. Servescun doncs, aquestes paraules per reivindicar la figura de Bernat Garcia Ripoll.

Fetes les gestions adients, pel Decret 39/1990, 26 febrer, es creà el nostre centre. Tot seguit, el Decret 83/90, regulà la provisió de llocs de treball, i l'Ordres de 7/5/90; 22/5/90 i 14/6/90 disposaren el funcionament del centre, determinaren la plantilla de professorat públic; la relació de llocs de treball. I convocaren concurs públic de mèrits per cobrir les places.

Concreció d'un model (1991/1995)

Al llarg d'aquest període, en el context de l'aprovació de la LOGSE (1990) i de La Llei 1/1995, de 20 de gener, de la GV de Formació de Persones Adultes; des de la posició d'inspector d'educació i de regidor de cultura i patrimoni històric i artístic vaig tenir l'honor de participar en diversos fets que han marcat el futur del centre Bosch i Morata (la signatura del conveni entre l'Associació d'alumnes i l'Ajuntament i l'encàrrec del projecte de reforma integral del centre) per convertir-lo en un instrument d'acció sociopedagògica orientat pels valors de llibertat, justícia, igualtat i pluralisme amb l'objectiu d'aconseguir posar en pràctica els drets inherents al de ciutadania.

*Dibuix:
Inma Sirera*

Alfonso Rus i els analfabets de Xàtiva. Agustí Garzó

Recorde la primera vegada que vaig escoltar què era allò de les escoles d'adults. Seria l'any 1984, 85... Semblava que a l'antiga escola on jo havia cursat pàrvuls i primer de l'EGB, el Taquígraf Martí, acudien persones majors de vesprada a aprendre a llegir i a escriure. Em vaig assabentar per què la meua veïna E., una dona que va arribar a Xàtiva als anys 60 procedent de l'emigració extremeña i que era analfabeta, hi acudia. Anys més tard vaig tindre contactes indirectes amb l'EPA: un amic que acudia a les classes per obtenir el graduat escolar, ma tia M. com alumna de diversos cursets (juraria que un era de guitarra) així com gent propera que perfeccionava el valencià. Durant eixos primers anys "EPA" era per a molta gent sinònim de cursets per a ensenyar a llegir a gent major i poca cosa més... Jo també ho pensava. El que passa és que jo tenia 14, 15 anys quan encara pensava això. I no era alcalde de Xàtiva. Afortunadament, no vaig tardar a assabentar-me que entre les parets del vell aulari dels claretians hi havia moltes coses més que aquelles, per altra banda entranyables i valuosíssimes, classes d'alfabetització.

Per què aclarisc que jo no era alcalde de Xàtiva quan encara pensava que l'EPA era una mena de curset per a analfabets? Per què en l'any 2000, quan ja portava un bon grapat d'anys d'alcalde i tenia molts més que els meus 14, 15 anys dels inicis de l'EPA, Alfonso Rus encara no sabia tot el que jo (i milers de persones) ja sabíem: que les escoles d'adults oferien un importantíssim ventall de propostes formatives de tota mena. Ell no ho sabia; i això que era l'alcalde, insistisc. I quan un periodista li va preguntar per a quan una nova seu o una reforma del vell centre, ell va dir que no era prioritari. I quan el reporter va repreguntar si no considerava prioritat els més de 500 alumnes matriculats en l'EPA en condicions no massa favorables, va pronunciar la famosa resposta: *Cinc-cents? Tants analfabets hi ha a Xàtiva?*

Per això, quan l'any 2009 Rus inaugurava -després d'un decidit impuls municipal, tot hi ha que dir-ho- la nova Bosch i Morata que hui tots coneguem, jo em preguntava en quin moment algú li va explicar a l'alcalde què era l'ensenyament permanent d'adults i quines matèries s'impartien a Xàtiva a més a més de les de neoelectors. Degué ser tot un colp. El que passa és que cap periodista (jo tampoc, ho reconec) li ho vàrem preguntar. Per no fer-nos els antipàtics un dia de festa com aquell, més que res.

I per a quant Qualitat Política? ... Ens ensenyen en la carrera que l'educació no pot estar separada de la política i la veritat que passen anys fins que te n'adones que és veritat. No hi ha res en la tasca docent on no ens afecte... segons qui està exercint al Govern les famílies passen més o menys penúries, en conseqüència afecta els xiquets i xiquetes i per tant, als seus estudis; les polítiques educatives canvien segons el govern que toca i pareix que modificar els noms i els continguts de certes matèries és imprescindible... però tot açò pot ser no siga res nou.

Hem arribat a un moment on la figura del mestre/a està en zona pantanosa, res sembla prou treballat per a estar al nivell de les exigències tecnològiques o pedagògiques, la crítica a la nostra tasca està oberta i els continus canvis de lleis no ajuden a la cohesió dels equips docents ni de les escoles. Però no escrivim en un quadern educatiu per dir que les coses estan malament... de fet sempre defenem que en realitat estem molt bé... una conclusió clara tenim, lluny de ser una tasca confortable, els i les mestres vivim lluitant.

Voldria defensar que hem de lluitar contínuament però dient que ho fem recolzats per moltes persones, tant companyes, inspectores, amigues, famílies que et fan vore que dona igual que s'expressen tantes opinions *against*, que el que fem cala i que cal contar-ho. És per això que reconeguts pedagogs i mestres varen arribar al cor... Freire, Tonucci, Montessori i molts d'altres destacaven per la seua inconformitat amb l'entorn i *sorpasso* de les dificultats, inventaven noves formes de millorar el món.

Trobe imprescindible que quan es parle d'educació, parlem d'històries de vida. I açò ho vaig aprendre a l'inici dels meus anys com a mestra, quan vaig caure a l'EPA de Xàtiva ja fa quasi deu anys. Recorde aquella experiència com una part enriquidora de la meua carrera professional, una faç lluitadora i reivindicativa de persones amb molta experiència i amb una gran capacitat de mobilitzar a gent. Encara recorde a molts dels i les alumnes que allí estigueren amb mi com si fos ahir. Paco, Josefa, Pepica... els seus noms en sí mateix són tota una història, alguns ja no estan en nosaltres però deixen l'empremta de la saviesa, de viure una guerra i sobreviure al dia a dia sense mirar enrere. Sempre recorde unes paraules sobre la mestra que em contà ma àvia Maria, té 96 anys i, sí, encara viu. «Va vindre una mestra nova i jo volia anar a la seua

classe, era castellana i ací no sabíem parlar bé. Ella ens va dur a la muntanya i ens va ensenyar com es deien les plantes. Quan vaig arribar a casa li vaig dir: Mare, tu sabies que la serra és diu *montaña?*»; si això no és aprenentatge significatiu, no sé què deu ser. Parlem d'ensenyar i aprendre en context, i gràcies a molta gent, molts mestres d'Escola, amb majúscules, ara podem triar-ne un. Podem, amb la tecnologia, dirigir les nostres mirades a les obres d'art d'un museu sense perdre detall, podem acudir al teatre solament fent un clic a una *app*... i què fem? Ho aprofitem? Em pregunte quan hagueren après aqueixes persones grans si avui fóra el seu torn.

Estem rodejats de bones pràctiques, hi ha molta Qualitat Educativa i també "amb majúscules". Aquests darrers dos anys estic impregnada d'elles i m'agradaria contar com la mestra de música passa caps de setmana allunyada de la seua filla per a formar-se amb Damaris Gelabert, com la tutora de sisè dibuixa la boca dels Rolling Stones inspirada per una deessa hindú per a ensenyar els sabors: amarg, àcid... *umami* diuen i jo no tenia ni idea.

Aquest paràgraf no podia terminar-se sense contar com les escoles estan manejant-se, com estem obrint fronteres amb els programes Erasmus Plus, en Europa, conscient de les bones pràctiques que es fan per tot arreu ens insta a intercanviar experiències, conèixer altres escoles, entendre altres cultures i ens fa beneficiaris d'aprendre a COMPARTIR. He tingut la sort i la tasca, perquè açò es treballa i molt, de ser coordinadora del primer projecte impulsat a l'escola on treballo i està sent tot un repte. Però hem entrat de ple amb el programa "*Twinned Cities: Moixent and Portugal*" i estem molt orgulloses. Les persones participants tornen amb una nova mirada i això, en educació, és quasi com màgia. Poder contar a les demés persones les nostres històries de vida és el que ens fa aprendre i ensenyar, tal i com us he dit açò m'ho vàreu ensenyar a l'EPA.

Per afegir solament em queda una cosa i ho faig en un tres i no res, penseu i repenseu. Em trobe amb gent tan treballadora que em costa vore la professió docent amb altres ulls. L'escola està assumint molts reptes i jo diria que massa obligacions... les noves lleis de protecció de dades, el control dels aliments i l'obesitat infantil, l'ús i abús de la tecnologia, no pensem que açò ja NO ens toca? I sobretot... per a quan una Qualitat Política que ajude a la Qualitat Educativa?

El CPFPA i L'Associació de Persones Adultes Participants homenatgen a Francesc Bosch i Morata, Conseller de Cultura durant la II República.

L'Escola per a Adults inaugura l'escultura *l'Esqueix*, de Miquel Mollà, en un dels actes centrals de celebració de 40 anys d'educació popular a Xàtiva, l'Escola per a Adults ha albergat aquest matí l'acte d'homenatge a Francesc Bosch i Morata, polític xativí que dona nom a aquest centre públic.

Durant l'acte, s'ha inaugurat una escultura al pati de l'EPA, obra de l'artista Miquel Mollà que duu per títol *l'Esqueix*. A l'acte, conduït per la directora del centre, Paqui Borox, ha assistit l'alcalde de Xàtiva, Roger Cerdà; el primer tinent d'alcalde, Miquel Lorente; la regidora d'Educació, Amor Amorós i els regidors Ignacio Reig, Xelo Angulo, Cesca Chapí, Miquel Alcocel, Empar Penadés i Cristina Súñer. També han intervingut la presidenta de l'associació d'alumnes, Tony Campos i familiars del conseller homenatjat, com ara la seua néta, Pilar Bosch i Morata i el seu fill Francesc, besnét del conseller o el periodista Rafael Alborch. Ha tancat l'homenatge una actuació del *cantaor* xativí Pep Gimeno Botifarra.

La directora de l'escola d'adults, Paqui Borox, després d'expressar el seu agraïment als participants a l'acte, s'ha referit a la commemoració del 40 aniversari d'ensenyament popular a Xàtiva, destacant que "seguir planificant i treballant juntes farà possible que tinguem una ciutadania més lliure, democràtica, solidària, feminista i apoderada en una ciutat més oberta,

ciutadana, no patriarcal i valenciana". Per la seua banda, Tony Campos ha comentat que "homenatjar a la nostra gent, visibilitzar les persones no reconegudes del nostre país és un dels objectius fonamentals del nostre projecte educatiu, formatiu i sociocultural. Francesc Bosch i Morata, pensem, és un d'ells i hem volgut mitjançant aquest homenatge i l'escultura donar-li una reconeixement a les tasques realitzades per ell i que hui es configuren com una de les pedres d'aquest projecte socioeducatiu públic".

Seguidament, Pilar, la néta de Francesc Bosch i Morata ha dit que "el treball d'aquest centre és fonamental i es fa com a Francesc li haguera agradat, portant la cultura i el saber al poble". Pilar Bosch i el seu fill Francesc també han llegit textos de Bosch i Morata. Per la seua banda, el periodista i productor Rafael Alborch, ha anunciat el rodatge del documental "Bosch i Morata, sempre els quatre", llargmetratge documental de memòria històrica sobre la vida del primer conseller de Cultura en la València republicana.

L'escultura *l'Esqueix*, obra de Miquel Mollà, és l'abstracció d'una estructura vegetal coronada per una flor, quatre dècades simbolitzades per quatre piràmides a manera de fulles que naixen cadascuna de l'anterior. La flor és alhora ofrena a la memòria dels morts i signe de vida. L'autor considera com a "un honor i una gran responsabilitat cívica erigir una escultura a la memòria d'un abanderat del valencianisme polític als anys de la II República".

La diversitat com a punt de partida. Construïnt pràctiques curriculars inclusives per a l'alfabetització de persones jòvens i adults.

Margareth Fadanelli Simionato,
Centre Universitari Metodista IPA, Porto Alegre, Brasil

Traducció: *Neus Benito Ruzafa*

Introducció

La diversitat és un aspecte inherent a les accions educatives i influeix directament en el procés d'ensenyament i aprenentatge. Comprendre i considerar la diversitat com a factor d'enriquiment grupal en la perspectiva de construcció d'un currículum inclusiu exigeix realitzar intervencions pedagògiques diferenciades quan es tracta de l'educació de jòvens i adults. En aquest article proposem reflexionar sobre aquest tema, les seues implicacions i contribucions per a la docència, i presentem algunes recomanacions per a la promoció d'aprenentatges en els alumnes de l'educació de jòvens i adults.

El gran desafiament que es presenta a Brasil en relació amb l'educació de jòvens i adults (EJA) és auxiliar els alumnes a inscriure's en el món de forma autònoma, conscient i activa, i no només a escriure sobre el món. Una educació de qualitat és un dret de tots, no obstant això, garantir aquest dret és un repte que imposa decisions innovadores, tant en el camp de les polítiques públiques com en el camp de la didàctica, en la forma de preparació i millora de les pràctiques pedagògiques. En tal context, l'EJA comporta una diversitat de subjectes, cultures, religions, creences, classes, ètnies i costums. El reconeixement d'aquesta diversitat com a potencial de transformacions, i a partir d'aquesta la promoció del desenvolupament de pràctiques curriculars inclusives i diferenciades per a tots, és un desafiament permanent. Incloure, en aquest sentit, és possibilitar que els actors de l'educació es tornen subjectes del seu procés d'aprenentatge.

Per altra banda, el treball amb la diversitat no és una tasca de les més fàcils per a nosaltres, educadores i educadors. La diversitat s'evidència en la quotidianitat escolar a través de la presència de professors i alumnes de les més distintes procedències ètnicoracials, edats i cultures. El fet d'educar en la diversitat significa ensenyar en un context educacional en el qual les diferències individuals i les diferències entre els membres del grup són

promogudes, destacades i aprofitades per a flexibilitzar i enriquir els continguts curriculars que sustenten el procés d'ensenyament-aprenentatge.

L'educació de jòvens i adults avança cap a la inclusió dels subjectes en el camp social, de la mà del gran desafiament de garantir els seus aprenentatges, socialització i permanència en els espais oferts, i incorpora els recursos i adaptacions que siguin necessaris.

No podem pensar l'educació de jòvens i adults fora del context històric ampli, i deixar de banda les intrínseques relacions existents entre educació i societat; entre treball, educació i mercat de treball; societat i política; així com les implicacions de les relacions de poder que transcendeixen el currículum. Aquestes relacions estan presents en l'educació de jòvens i adults i s'hi perceben constantment imbricacions de forces que produeixen i accentuen desigualtats, així com les seues contradiccions. És aleshores en aquestes contradiccions, que podem entrellucar l'educació com un camp de possibilitats.

Alguns pressupòsits necessaris

El nostre desenvolupament i la nostra humanitat es construeixen a partir de les nostres interaccions amb el món. A partir d'aquest contacte produïm la nostra cultura i construïm els nostres coneixements. Convivim en diferents contextos socials en els quals ens inserim a partir de les més diverses situacions d'aprenentatge, impregnades per processos de mediació i significació. En aquest sentit, l'alumne de l'EJA no arriba a l'escola "buit"; porta amb ell un conjunt de representacions construïdes al llarg de la seua existència, de les seues vivències, de la seua constitució com a ser social, que pertany a un determinat context, cultura i medi social. Per tant, és pertinent qüestionar el currículum escolar a partir de la pràctica pedagògica subjacent a la diversitat i preguntar-nos com ha sigut pensat el tema en els diferents espais socials, principalment en l'àmbit de les articulacions entre capital i treball: Com podem interactuar pedagògicament amb la diversitat? Quin és el lloc que ocupa la diversitat en el quefer quotidià de l'escola? És aquest un tema transversal del currículum o forma part del nucli comú? Quines són les seues implicacions per a les relacions que s'estableixen en l'educació de treballadors en la perspectiva d'una educació unitària?

Per a Gramsci (2000), les pràctiques d'una educació unitària no poden ser uniformes i centralitzadores. Encara que és necessari que estiguen

centrades en la participació activa de l'alumne, les pràctiques esmentades només poden existir si estan associades a la vida. Per aquesta raó, és necessari que el significat dels continguts estiga tan connectat com siga possible a la realitat de l'alumne.

En el context de les relacions entre educació i treball, específicament per a l'alumne de l'EJA, cal considerar la creixent precarització de les condicions de treball i la preocupant qüestió de l'atur estructural. És imprescindible tenir en compte la gran influència que els processos productius exerceixen encara hui sobre l'organització escolar i les seues implicacions en la selecció dels currículums i les seues relacions amb la diversitat. El fet que s'observa és que nous clixés impregnen el vocabulari pedagògic, tals com flexibilitat, ocupabilitat, emprenedoria, polivalència, competència, entre d'altres, la qual cosa denota una concepció estretament associada a una lògica dirigida al ciutadà productiu. O siga, es proposa formar un nou tipus de treballador amb una multiplicació en l'oferta d'oportunitats educatives, no obstant això, la majoria de les voltes aquesta no té sentit per als seus destinataris.

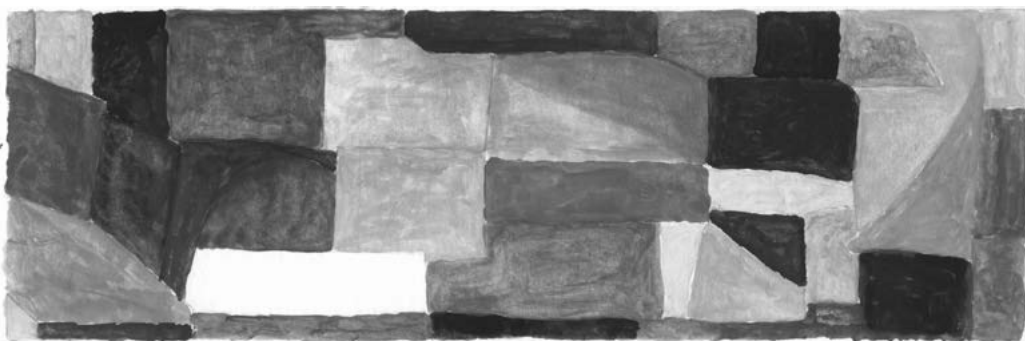
Les transformacions profundes que tenen lloc en el procés de treball han provocat discussions acalorades en el camp de l'educació i l'escola; però allò que hui es presenta no aconsegueix donar compte de les demandes d'aquestes noves configuracions. El procés actual de treball polaritza competències, i admet en un extrem una elit de treballadors i en l'altre extrem la gran massa que exerceix ocupacions cada volta més precaritzades en nivells diferents.

El fet d'estudiar contínuament passa a ser una exigència per a mantindre's actiu en el mercat. Enfront d'aquest panorama, es percep un moviment de treballadors que retornen a l'escola a través de l'EJA, a la recerca de beneficis que pensen que l'escola pot donar-los: ascensió social i inserció professional. Però allò que aquests alumnes troben moltes voltes és una escola sense preparació per a atendre aquest públic i la seua diversitat. En la majoria dels casos, les propostes curriculars no s'ajusten a la realitat, a les implicacions dels canvis en l'àmbit laboral i a la preeminència de pensar en una escola on el treball siga comprés com a principi educatiu. Per a entendre el projecte educatiu d'una societat i els currículums presents en les escoles hem d'observar el principi productiu d'aquesta societat.

Aquesta proposta curricular que s'ha anat construint persegueix la democratització de les oportunitats en aquest nou món del treball que es configura actualment. Una proposta en què siga possible crear pràctiques emancipadores en l'aula, amb un abordatge inclusiu, obert a la diversitat, que promoga una ruptura en les pràctiques pedagògiques homogènies configurades amb un contingut, un temps i una activitat igual per a tot el grup. El currículum per a jòvens i adults necessita ser repensat en la perspectiva de la construcció de la ciutadania per tal que es convertesquen en subjectes del seu propi procés de coneixement, en un procés d'educació permanent, que preste atenció a la diversitat que els envolta.

Quina és aleshores la comprensió que tenim del subjecte de l'EJA per a parlar sobre pràctiques pedagògiques diferenciades? Partim del presupost que les discussions sobre el currículum inclouen debats sobre els coneixements escolars, les pràctiques i procediments pedagògics, valors, identitats i relacions socials, així com les pròpies identitats dels nostres alumnes. Els educands mai foren ignorats en les propostes curriculars, no obstant això, la qüestió és des de quina perspectiva foren i han sigut vistos. La diversitat transcendeix el conjunt de diferències. El fet de parlar sobre diversitat significa abordar la construcció històrica, social i cultural de les diferències que estan associades a les relacions de poder, als processos de dominació i colonització. Per aquest motiu no podem deixar de tindre en compte la construcció d'identitats, les desigualtats i les lluites socials.

És en la tasca quotidiana escolar que les concepcions curriculars prenen vida. En el cas de pràctiques curriculars inclusives per a la diversitat, no significa treballar per a grups especials, perquè així també se'ls exclou; el que cal fer és treballar amb ells per a la construcció de l'autonomia i de la concepció de subjecte de coneixement i del món que el currículum engloba. És necessari estar atents a les coses que passen en el dia a dia de l'aula per tal que a través de la veu dels subjectes implicats en el procés educatiu, puguem reflexionar sobre els conceptes i els pressupostos que subjauen en els aprenentatges produïts i experimentats de forma viva, profunda i personal en l'EJA. L'escola, com a espai de coneixement per a aquests subjectes, pot contribuir, amb els seus processos emancipadors, a fer que els projectes de vida siguen problematitzats. L'escola pot ser un dels espais on tinga lloc la conquesta de l'autonomia en aquests subjectes, si tenim present que

aquesta conquesta és processual i duradora, i que es construeix en la lluita constant i col·lectiva.

Recomanacions per a l'acció

A partir del pressupost que molts alumnes de l'EJA en procés d'alfabetització es troben en trànsit per un moment de rescat de la seua autoestima i de construcció de la seua autonomia, presentarem a continuació algunes recomanacions:

a) El treball és una dimensió central en la vida de les persones, per tant, dels alumnes de l'EJA i està impregnat de valors, sabers, afectes, sofriments, amors, identitats personals i professionals i projectes de vida. El fet d'incorporar les vivències de treball dels alumnes en les intervencions pedagògiques té relació amb sentiments de pertinença a l'escola, condició necessària, encara que no suficient, per tal que algú continue estudiant. L'escola és un espai privilegiat on les relacions de poder i de coneixement s'entrecreuen i adquireixen nous significats. Per a aquests alumnes, combinar treball i educació en la seua quotidianitat és una verdadera odissea; ells necessiten conciliar el temps de treball amb el temps d'estudi i el temps de vida. El professor ha d'estar atent a aquestes situacions a l'hora de planificar les seues intervencions pedagògiques.

b) Convé promoure espais diferenciats d'aprenentatge on l'alumne tinga flexibilitat d'horaris, per a donar compte de la seua condició de treballador-estudiant, amb propostes de tasques vinculades amb la seua realitat, que promoguen que s'entenga de forma profunda l'organització de les diferents pràctiques culturals, la construcció compartida de significats, la internalització dels modes de fer, pensar i produir la cultura.

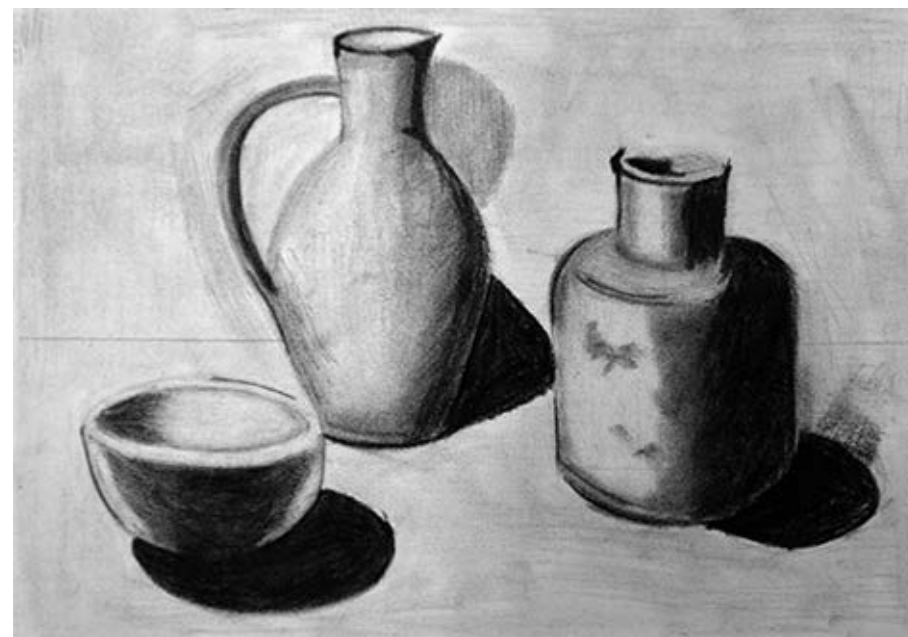
c) Cal mapejar les condicions culturals específiques dels alumnes, per exemple: quan parlem d'alumne treballador, a quines tasques efectivament realitzades ens estem referint? Quin grau de responsabilitat expressa aquest alumne en la conducció i execució de les tasques en el quefer quotidià del món del treball? En les tasques exercides de forma col·lectiva o individual, quina és la història ocupacional, experiències, coneixements previs, formació professional i projectes per al futur que el grup d'alumnes posseeix? Quina és la història concreta de trànsit per l'escola i per quins processos d'exclusió va passar el grup d'alumnes? Amb quina tecnologia tenen proximitat ells i quin tipus d'accés hi tenen? Preguntes com aquestes estenen la comprensió d'aquest grup cultural específic, emfasitzant algunes qüestions centrals que, en general, no són enfrontades en l'àmbit de l'educació de jòvens i adults. Al crear espais per tal que el jove i l'adult parlen de si mateixos, d'allò que fan i com fan el seu treball, com senten les relacions que construeixen en la quotidianitat del seu treball, s'obrin noves possibilitats i alternatives d'incloure aquests continguts en les intervencions pedagògiques en les aules.

d) Hem d'investigar junt als adults quin és el lloc de la lectura, de l'escriptura i de les seues memòries matemàtiques en la seua vida actual i quin és el lloc de l'escolarització en la seua vida futura. Els processos de rememoració que ocorren en el context de l'aula ultrapassen la psicologia individual i avancen cap al camp de les coses col·lectives. El fet de promoure aquesta manera de recordar la seua pròpia història escolar dona a aquests jòvens i adults l'oportunitat de significar un passat que els uneix sota la mateixa identitat cultural en una acció convergent d'aproximació entre els alumnes en el context divers en què es troben. Aquesta proposta de rememoració permet que l'alumne ocupe la posició de subjecte, ja que li possibilita mobilitzar escenaris i complicacions del contingut escolar, de l'escola com a institució, dels processos d'exclusió semblants i els recol·loca com a subjectes dels processos d'ensenyament-aprenentatge, on amb el fet de narrar les seues experiències, les tipifiquen i caracteritzen en un temps passat, i construeixen un sentit de la seua història de vida.

e) El reconeixement de les diferències no és l'exaltació de les desigualtats. Som tots diferents, mai desiguals. Cal promoure debats i discussions sobre aquest tema, l'ús de textos de caràcter social, aproxima i promou el

treball amb la diversitat en l'aula. L'escola tradicional proposa la producció de textos que després ningú llig, i aquests textos no els interessen als joves ni als adults. Per a avançar, a més d'açò, és necessari que el professor organitze un pla de treball per tal que els alumnes tinguin claredat dels continguts i etapes d'ensenyament i aprenentatge per les quals passaran. Aquest pla ha de ser flexible, amb una organització prèvia que condueixi a l'execució, s'ha de canviar i adequar sempre que siga necessari, a partir d'un procés permanent d'avaluació. Aquest pla haurà d'estar constituït per tres parts: la primera es refereix al tema del projecte, el grau o nivell en el qual es realitzarà, l'inici i duració dels materials utilitzats, les situacions problema abordats, les aproximacions amb les narratives dels alumnes i les etapes previstes per a la seua realització; la segona inclou les dades corresponents al tipus de text que serà estudiat i produït (autor, objectiu, ortografia, puntuació, concordança, etc.); en la tercera part, consten els continguts d'altres àrees implicades i les activitats que es pretenen realitzar en relació amb els temes i situacions problema seleccionades. És important, durant el transcurs d'aquestes etapes, que el professor faci registres de la història experimentada pel grup per a organitzar pedagògicament la trajectòria i resignificar continguts i aprenentatges viscuts.

El fet d'educar en la diversitat significa que ensenyem en un context educatiu on les diferències individuals i entre la resta d'elements del grup de classes són destacades i aprofitades per a enriquir i per a promoure la flexibilització del currículum prevista en el procés d'ensenyament-aprenentatge. En aquest context, l'educació de joves i adults es configura com una alternativa per al rescat de la ciutadania dels alumnes i del seu saber i fer pedagògic. El desafiament que ens interpel·la és el de garantir l'aprenentatge, la socialització i la permanència d'aquest alumne en els seus espais pedagògics.

Dibuix: Isidoro García

Dibuix: Javi Juan

Dibuix: Antonio Benito

Dibuix: Conchín Castelló

Dibuix: Cloti Beltrán

Dibuix: Emilia Torregrosa

Dibuix: Mariví Sanchis

Dibuix: Paquí Moya Navarro

Jaquelina Alvarez

Encarna Oliver

Bibiana Giner

Mario Gomis

Manolo Barajas

Quique Alonso

Vicent Marchirant

Patricia Garcia

l'ullal 29-30

tercera època

revista del cpfpa
francesc bosch i morata
xàtiva
maig 2019

[Signature]
2019
2